

Siiri Jalo, Sanna-Maija Korhonen

Kohti vahvempaa vanhemmuutta

Vanhempien kokemuksia vanhemmuuden tukemisesta
päiväkodissa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

Sosiaalialan koulutusohjelma

Opinnäytetyö

Syksy 2015

Tekijät Otsikko	Siiri Jalo, Sanna-Maija Korhonen Kohti vahvempaa vanhemmuutta – Vanhempien kokemuksia vanhemmuuden tukemisesta päiväkodissa
Sivumäärä Aika	40 sivua + 2 liitettä Syksy 2015
Tutkinto	Sosionomi (AMK)
Koulutusohjelma	Sosiaaliuala
Ohjaaja(t)	Anna-Riitta Mäkitalo, Lehtori Katja Ihamäki, Lehtori
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten päiväkodin ja kodin välistä yhteistyötä voidaan kehittää niin, että se tukisi mahdollisimman hyvin vanhempia heidän kasvatustehtävässä, sekä kuvata millaista tukea vanhemmat kaipaavat vanhemmuuteen päiväkodin henkilökunnalta. Teoreettisena viitekehystenä työssä oli kasvatuskumppanuus.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä espoolaisen päiväkodin kanssa, jossa haluttiin vahvistaa päiväkodin ja vanhempien välistä yhteistyötä, sekä löytää keinoja vanhemmuuden tukemiseksi. Tutkimuksen aineisto kerättiin haastattelemalla viittä päiväkodin asiakkaana olevan lapsen vanhempaa, joiden lapset olivat 3-5 vuotiaita. Teemahaastattelujen avulla kerätty aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä.</p> <p>Opinnäytetyön tulosten mukaan keskeisiä vanhemmuutta tukevia tekijöitä päiväkodissa olivat ennen kaikkea erilaiset vanhemman ja työntekijän väliset luottamukselliset keskustelut, joita vanhemmat toivoivat enemmän kun 1-2 kertaa vuodessa tapahtuvat kehityskeskustelut. Vanhemmat korostivat päivittäisten keskustelujen tärkeyttä, joissa työntekijä kertoo mahdollisimman yksityiskohtaisesti lapsen tekemisistä päivähoidon ajalla. Vanhemmat kaipasivat myös silloin keskusteluja kun erityistä huolta lapsesta ei ollut. Vanhemmat toivat myös esiin, että päiväkodin henkilökunnalla on erilaista tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä, sekä lapsiperhe-elämän tukemiseen liittyvää tietoa, josta olisi hyötyä vanhemmuuteen.</p> <p>Päiväkodin ja kodin välisen yhteistyön kehittämiseksi vanhemmat toivoivat panostusta viestittelyyn, enemmän tietoa päiväkodin toiminnoista, käytännöistä ja henkilökunnan työn sisällöstä. Vanhemmat toivoivat myös henkilökunnalta herkemmin tietoa ja neuvoja erilaisien lapsiperheissä eteen tulevien haasteiden kanssa. Vanhemmat kaipasivat myös enemmän aikaa keskusteluihin, jotka edesauttaisivat luottamuksellisen suhteen kehittymistä vanhemman ja työntekijän välillä.</p>	
Avainsanat	Kasvatuskumppanuus, vanhemmuuden tukeminen, vanhemmuus, päivähoito

Authors Title	Siiri Jalo, Sanna-Maija Korhonen Towards Stronger Parenthood – Parents' Experiences of Day-Care Support
Number of Pages Date	40 pages + 2 appendices Autumn 2015
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Social Services
Instructors	Anna-Riitta Mäkitalo, Senior Lecturer Katja Ihamäki, Senior Lecturer
<p>The purpose of this Bachelor's thesis was to find out how cooperation can be developed further between parents and a daycare center and to determine what kind of specific support is needed by parents.</p> <p>We conducted our thesis in co-operation with a daycare center in Espoo. The kindergarten wants to improve relations between parents and daycare teachers and to give added assistance to parents with difficulties and challenges that are affecting their day to day living. Research material was obtained by interviewing five parents who have children aged three to five years. The interview was conducted as a theme interview. The research material was analyzed using a content analysis. As a ground theory in our study, we used pedagogical partnership.</p> <p>The results lead to the conclusion that more focus is needed on discussion between parents and child-care teachers. Parents indicated that they would prefer to have more than one or two developmental discussions per year. They also emphasized the importance of the daily discussions between parent and day care worker when taking their child to and picking them up from the daycare. The interviewees did feel that cooperation in general with the child-care teachers in the past had been satisfactory but had experienced times when discussion with a child-care staff member has been difficult or impossible due to their inability to have the time to do so.</p> <p>To develop and improve the co-operation between parents and kindergarten teachers, more one on one time between parents and teachers is needed whether the family has difficulties or not. More emphasis on this area would improve pedagogical partnership between families and kindergartens. Parents also indicated their desire to know more about how the kindergarten functions regarding their policies and the day to day running of the kindergartens. The information acquired in this thesis can be used to further develop the professional skills of the kindergarten staff and to enhance the precautionary approach in daycare.</p>	
Keywords	Parenthood, parental support, pedagogical partnership, daycare

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Päiväkoti lapsen kasvuympäristönä	2
2.1	Varhaiskasvatus ja päivähoito	2
2.1.1	Varhaiskasvatus suomalaisessa yhteiskunnassa	3
2.1.2	Moniammatillisuus varhaiskasvatuksessa	3
2.1.3	Perheiden tukeminen päivähoitossa	4
2.2	Vanhemmuus ja vanhemmuuden haasteet	5
2.2.1	Lapsiperheiden hyvinvointi	7
2.3	Sosiaalipedagoginen työ päivähoitossa	8
3	Kasvatuskumppanuus	10
3.1	Kuuleminen ja dialogisuus	11
3.2	Arvostaminen ja luottamus	12
4	Opinnäytetyön toteutus	13
4.1	Tutkimuskysymykset	13
4.2	Tutkimusmenetelmä	14
4.3	Aineiston hankinta	14
4.3.1	Kohderyhmän kuvaus	15
4.3.2	Haastattelutilanne	15
4.4	Aineiston analyysi	17
5	Opinnäytetyön tulokset	19
5.1	Haasteet vanhemmuuden tukemisessa	19
5.2	Vanhemmuuden tukeminen vanhempien kokemana	21
5.3	Vanhempien esille tuomia kehittämiskohteita	22
6	Johtopäätökset	25
6.1	Tarvitsevatko vanhemmat tukea?	25
6.2	Vanhemmuus osana perheiden hyvinvointia	26
6.3	Ajatuksia yhteistyökumppanille	28
6.4	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	30
7	Pohdinta	33
	Lähteet	36

Liitteet

Liite 1. Kirje vanhemmille

Liite 2. Haastattelurunko

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö on saanut alkunsa kiinnostuksesta vanhemmuutta ja sen tukemista kohtaan. Vanhemmuuden muoto on muuttunut nyky-yhteiskunnassa, jossa vallitsee kiire ja jossa sosiaalinen media, televisio, radio sekä lehdet luovat kuvia vanhemmuudesta. Monet vanhemmat varmasti kysyvät itseltään: "Olenko tarpeeksi hyvä vanhempi lapselleni?". Vanhemmuus ei ole koskaan yksinkertaista, sillä vanhemmuus ja kasvatus ovat jatkuvassa muutoksessa ja sidottu aina aikaan ja kulttuuriin.

Yhteiskunnallisessa keskustelussa on ollut paljon puhetta siitä, kuinka vanhemmat kaipaavat yhä enemmän tukea ja apua kasvatustehtäväänsä. Aina ei uskalleta apua tai neuvoa kuitenkaan pyytää. Syy siihen on joko huonoksi vanhemmaksi leimaantumisen pelko tai jopa mahdollisesti lastensuojelupiiriin joutuminen. Tämä osoittautui yhdeksi merkityksellisemmäksi syyksi, miksi vanhemmat eivät hae apua arkielämän ongelmiin ja haasteisiin. Vanhemmat kaipaavat erityisesti apua lapsen syntyessä, haastavissa kasvatustilanteissa ja rajojen asettamisessa lapselle. Hakemalla apua ajoissa olisi mahdollisuus ennaltaehkäistä hädän kasautumista liian suureksi. (Valtari 2012.)

Varhaiskasvatuksen henkilöstö päiväkodissa koostuu moniammatillisista osaajista. Lastentarhanopettajan pätevyyden suorittaneilla sosionomeilla on vahvaa osaamista lapsen kasvusta, kehityksestä, perhetyöstä sekä palveluohjauksesta. Tämä mahdollistaa perheille laadukkaan neuvonnan liittyen vanhemmuuteen ja lapsen kasvun haasteisiin eri ikävaiheissa. Päiväkodeissa on näin ollen arvokasta ja moniammatillista osaamista sekä tietoa ja taitoa ottaa huomioon — ei ainoastaan lapsen — vaan koko perheen hyvinvointi. Lasten ja perheiden palveluissa olisi hyvä löytää yhdessä vanhempien kanssa keinoja tukea jaksamista. Näin vahvistettaisiin vanhempien ja lasten hyvinvointia ja sen myötä lasten tasapainoisen kasvun ja kehityksen edellytyksiä. (Vaaramaa – Karvonen – Kestilä – Moisio – Muuri 2014: 157).

Työelämän yhteistyökumppanimme oli kunnallinen päiväkotikoti Espoosta, jossa etsittiin keinoja millä tavalla kehittää päiväkodin ja kodin välistä yhteistyötä sekä tukea vanhemmuutta. Tässä opinnäytetyössä selvitämme teemahaastattelujen avulla tarvitsevatko vanhemmat tukea vanhemmuuteen, millaista tukea päiväkodin henkilökunnalta vanhemmat toivovat sekä yhteistyön kehittämissuhteita vanhemmuuden tukemiseen päivähoitossa.

2 Päiväkoti lapsen kasvuympäristönä

2.1 Varhaiskasvatus ja päivähoito

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan alle kouluikäisten lasten elämänpiirissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta. Varhaiskasvatuksen yhtenä päämääränä on edistää monipuolisesti lasten tasapainoista kehitystä, kasvua ja oppimista. Leikkiminen, liikkuminen, taiteen eri alueisiin tutustuminen ja tutkiminen ovat lapselle ominaisia tapoja toimia. Näiden tukeminen antaa lapselle kokonaisvaltaista ymmärrystä ympäröivästä elämästä sekä omasta itsestään. Varhaiskasvatuksessa painottuu vahvasti pedagogiikka ja se koostuu kasvatuksen, hoidon sekä opetuksen kokonaisuudesta. Varhaiskasvatuksen tulisi olla tavoitteellista sekä suunnitelmallista yhteistoimintaa, jossa korostuu vuorovaikutus. Lapsen omaehtoisella leikillä on hyvin tärkeä asema varhaiskasvatuksessa. Laadukkaassa varhaiskasvatuksessa avainasemassa on ammattitaitoinen ja pätevä henkilöstö, joka on kiinnostunut ja motivoitunut tekemään laadukasta työtä. Lisäksi ammattitaitoisella henkilöstöllä on laaja näkemys lapsen kokonaisvaltaisesta kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2012.)

Tulevaisuuden yhteiskuntaa rakentaessa, varhaiskasvatus on selvästi tärkeässä roolissa. Sen toiminnan merkityksellisyyttä ei voi jättää huomioimatta yhteiskuntamme rakenteita tarkastellessa. Varhaiskasvatus voi olla mahdollisuus muodostaessa kestävästä kehityksestä edistäviä arvoja ja asenteita, sillä pienen lapsen identiteetti muodostuu näiden varaan. Arvot ja asenteet, jotka lapset muodostavat jo varhain elämänsä alkutaipaleella, määrittelevät elämänsä perustan, jonka turvin lapsi hahmottaa oikeaa ja väärää. Nykypäivän haasteet varhaiskasvatuksessa ovat hallinnolliset haasteet, yhteistyön haasteet, perheiden roolin löytämisen haasteet ja osaamisen haasteet. (Heinämäki 2012.)

Varhaiskasvatus käsitteenä sisältää monia merkityksiä, joihin kytkeytyy monenlaista yhteiskunnalliseen kehitykseen liittyvää historiaa. Varhaiskasvatustyöllä on Suomessa pitkät perinteet. Nykypäivänä varhaiskasvatus määritellään laajasti ja siihen liittyy kaikki yhteiskunnallinen toiminta, jonka tavoitteena on vaikuttaa kasvuolosuhteisiin ja edistää lasten mahdollisimman tasapainoista ja hyvää kehitystä. (Tast 2007: 17–22.)

2.1.1 Varhaiskasvatus suomalaisessa yhteiskunnassa

Varhaiskasvatuspalvelut ovat osa lakisääteisiä lapsi- ja perhepalveluita. Kunnat ja yksityiset palveluntuottajat järjestävät varhaiskasvatuspalveluita, joiden tehtävänä on auttaa ja tukea vanhempia kasvatustehtävässä. Suomen lain mukaan jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on oikeus saada, joko kunnallinen päivähoitopaikka tai yksityisen hoidon tai kotihoidon tuki, riippuen vanhempien valinnasta (Varhaiskasvatuslaki 580/2015). Varhaiskasvatuspalveluita ovat esimerkiksi perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito, kolmi-perhepäivähoito, vuorohoito, avoin varhaiskasvatustoiminta eli leikkitoiminta, esiopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta. Myös seurakunnat ja järjestöt voivat järjestää varhaiskasvatustoimintaa, kuten erilaisia kerhoja. (Varhaiskasvatus 2015.)

Suomalaisen päivähoiton lain mukaan varhaiskasvatus on pyrittävä järjestämään niin, että se tukee päivähoitossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen tasapainoista kasvua ja kehitystä. (Varhaiskasvatuslaki 580/2015.) Laki vahvistaa näkemystä siitä, että jokaisella vanhemmalla on oikeus tulla kuulluksi ja ymmärretyksi, sekä saada tukea matalalla kynnyksellä.

Kuntien on velvollisuus järjestää päivähoitopaikat siinä määrin miten kunnassa on tarvetta. Päivähoitossa toteutettava varhaiskasvatus on moniammatillista tiimityötä, joka toteutetaan yhteistyössä vanhempien kanssa. Verkostotyö on osa päivähoiton arkea ja yhteistyötä tehdään myös monien muiden ammattilaisten kanssa hyvinvointi- ja terveystalalta. (Järvinen – Laine - Hellman-Suominen 2009: 97–100.)

Lapset ja vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä suomalaiseen varhaiskasvatukseen (Pääkaupunkiseudun päivähoiton asiakaskysely 2014.) Varhaiskasvattajat itse näkevät kuitenkin työssään vielä paljon kehitettävää. Tämä asenne on erittäin hedelmällinen ja edesauttaa palvelun tason kehittämisessä ja parantamisessa (Reunamo 2014: 9).

2.1.2 Moniammatillisuus varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen henkilöstö koostuu moniammatillisesta kasvattajayhteisöstä, jonka toiminta pohjautuu suomalaisen yhteiskunnan yhteisesti sovittuihin toimintatapoihin ja arvoihin (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2013). Päiväkodissa tiimityö on moniammatillista tiimityötä. Moniammatillisuuden käsitteellä ei ole tarkkaa sisältöä, vaan

sillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi henkilöä, joka työskentelee usean ammattiryhmän asiantuntijatehtävissä. (Karila – Nummenmaa 2001: 3)

Varhaiskasvatuksen ammattilaisista päiväkodin henkilökunnalla on paikasta riippuen yliopistosta valmistunut lastentarhanopettaja, sosionomi (AMK), opistotason lähihoitaja, ryhmäperhepäivähoitaja, lastenohjaaja, sekä muita varhaiskasvatuksen ammattilaisia. Näin ollen päiväkodin työntekijöillä on käytössä monenlaista tietoa, taitoa ja osaamista. Moniammatillisuus tuo päiväkodin työyhteisöön erinomaisen mahdollisuuden päiväkotityön kehittämiseen. Se mahdollistaa erilaisten näkökulmien ja erityisosaamisen esiintuomisen. Päiväkodissa voidaan puhua sisäisestä ja ulkoisesta moniammatillisuudesta. Sisäisellä moniammatillisuudella tarkoitetaan päiväkodin sisällä eri ammattiryhmien jaettua ja yhteistä toimintaa yhteisen perustehtävän tueksi. Ulkoinen moniammatillisuus tarkoittaa päiväkotihenkilöstön yhteistyötä muiden yhteistyötahojen ja verkostojen kanssa. (Karila – Nummenmaa 2001: 40–42.)

Perustehtävä on sellainen, jonka vuoksi työntekijät on palkattu organisaatioon ja tiimiin ja jonka jokainen työntekijä muistaa ja johon jokainen sitoutuu. Päivähoidon perustehtävää määrittelevät valtakunnalliset lait, asetukset ja ohjeistukset ja sen tulee aina olla linjassa koko organisaation kanssa. Erilaisesta koulutustaustasta riippuen päiväkodin varhaiskasvatuksen henkilökunnalla on erilainen työorientaatio. Työorientaatiolla tarkoitetaan työhön liittyvää perusasennetta ja perussuhtautumista, joka on jokaisella henkilöllä tyypillinen. Tämä tyypillisuus näkyy esimerkiksi tavassa nähdä työnsä kohde, sekä toimia kohteen kanssa. (Karila – Nummenmaa 2001: 41–44.)

Kasvatusalan ammattilainen päivähoidossa on aina osa moniammatillista tiimiä, joka työskentelee yhdessä perheen kanssa. Tiimityö auttaa hahmottamaan lapsen ja perheen tilanteen mahdollisimman monelta eri kannalta. Työnjako tiimissä ja yhteistyökumppaneista sopiminen auttaa selkiyttämään vastuualueita sekä helpottaa perheitä ymmärtämään, ketkä heidän kanssaan työskentelevät. (Järvinen – Laine – Hellman-Suominen 2009: 94.)

2.1.3 Perheiden tukeminen päivähoidossa

Lainsäädännössä päivähoidon tehtävän tavoitteeksi on annettu lapsiperheiden ja kotien kasvatustyön tukeminen (Varhaiskasvatuslaki 580/2015 § 2a). Perheen tukeminen läh-

tee siitä, että työntekijä hahmottaa, ketkä kaikki kuuluvat perheeseen. Perhe voi tarkoittaa jokaiselle perheen jäsenelle hieman erilaista kokonaisuutta. Näin on esimerkiksi erityisesti uusperheissä. Työntekijän on ymmärrettävä, että perheet ovat erilaisia ja heillä on erilaisia arvovalintoja. Tämä on edellytys luottamuksellisen suhteen kehittymiselle. 2000-luvulla aloitettiin aktiivisesti kehittämään vanhemmuuden tukemisen käytäntöjä lapsiperheiden peruspalveluissa, mukaan lukien päivähoito. Vanhempia kutsuttiin päiväkotiin ja heille annettiin neuvoja ja opastettiin lasten hoidossa ja kasvatustehtävässä. Vanhemmille järjestettiin myös erilaisia vanhemmuuteen liittyviä kursseja. Myös perhetyöntekijöitä palkattiin päiväkotiin. Perhetyön menetelmien ja näkökulman tuominen päivähoitoon on aiheuttanut paljon arvostelua. Kritiikin pohjalla on ollut usein pelko päivähoidon perustehtävän eli lapsen hoidon ja kasvatuksen sivuuttaminen. Erilaisissa keskusteluissa asiantuntijoiden kanssa on noussut pintaan päivähoidon suuntaumus sosiaalipainotteiseen kehittämiseen ja sen tuomiin painopisteisiin. Lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin rakentamisen tärkeänä osa-alueena pitäisi kuitenkin nähdä vanhemmilta tulleet kysymykset ja huolenaiheisiin vastaaminen ja näin ollen heidän tukeminen kasvatustehtävässä. (Kekkonen 2012: 38–39.)

Päivähoitossa, jossa työorientaatioon kuuluu perhettä painottava tulkinta, nähdään lapsi kiinteänä osana perhettä. Lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisen mahdollistaa parhaiten kasvatushenkilöstön ammatillisen asiantuntemuksen ja vanhempien omaa lastaan koskeva tietämyksen yhdistäminen. Perheiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen pitää sisällä perheen ja päivähoidon välistä yhteistyötä sekä moniammatillista yhteistyötä. (Kekkonen 2012: 37.)

Lapsen elämään ja kehitykseen vaikuttaa oleellisesti perhe. Lapsen yksilöllisten ominaisuuksien lisäksi on huomioitava myös perheen yksilöllinen toimintakulttuuri. Perhelähtöisessä toiminnassa korostetaan vahvasti kumppanuuden periaatteita, joka kuvaa tasa-vertaisia vuorovaikutussuhteita sekä vastuullisuutta. Yhteistyö perustuu näin toimijoiden keskinäiseen kunnioitukseen ja arvostukseen. (Määttä 1999: 94–102.)

2.2 Vanhemmuus ja vanhemmuuden haasteet

Vanhemmilla on suuri merkitys lapsen elämässä. Vanhempi on paitsi huoltaja, rakkauksen antaja ja rajojen asettaja, mutta myös elämän opettaja ja ihmissuhdeosaaja. Vanhemman tehtävä on luoda lapselle kasvuympäristö, joka on turvallinen niin psyykkisesti,

fyysisesti kuin sosiaalisesti. Vanhempi on lapsen arkielämän opettaja, joka opettaa lapselle oikean ja väärän, hyviä tapoja, perinteitä sekä arvoja. On tärkeää, että vanhempi antaa hellyyttä, lohduttaa, on myötäeläjä, suojelija ja hyväksyjä. Hyvä vanhempi huomaa myönteiset asiat lapsessa ja kannustaa lasta. Hän keskustelee ja kuuntelee lasta ja auttaa ristiriidoissa. Tärkeässä asemassa on myös vanhemman rooli turvallisuuden luojana sääntöjen ja sopimusten asettajana. Vanhemman tehtävänä on huomioida lapsen tarpeet eri kehitysvaiheissa. (Vanhemmuuden roolikartta 2013.)

Vanhemmat ja kodit ovat lasten terveen kasvun ja kehityksen kannalta avainasemassa. Suomalaisessa yhteiskunnassa on tehty lapsiperheiden hyväksi monia hyviä poliittisia päätöksiä viime vuosikymmeninä. Useimmat vanhemmat ovat silti huolissaan jaksamisesta vanhempana. Lapsiperheiden arki koostuu monista asioista. Huolenaiheet kumpuavat sekä yhteiskunnallisista että yksilöllisistä seikoista. Lapsiperheiden haasteet voivat koostua kasautuvista ongelmista, kuten tulo-, terveys- ja hyvinvointieroista, sitkeästä köyhyydestä, työelämän kiireestä, päihteistä, yksinäisyydestä ja sosiaali- ja terveystalveluiden toimimattomuudesta. Lapsiperheille suunnattu tuki haasteiden varhaisessa vaiheessa auttaa parantamaan perheiden hyvinvointia ja tukemaan lasten tasapainoista kasvua ja kehitystä. (Lammi-Taskula – Karvonen 2014.)

Vanhemmuus on muuttunut vuosikymmenien aikana. Yleisenä huolenaiheena tänä päivänä on lasten psyykinen pahoinvointi. Aikuisten, etenkin vanhempien läsnäolo lasten elämässä on vähentynyt, jonka uskotaan johtaneen lasten psyykkiseen pahoinvointiin viime vuosikymmenien aikana. (Kemppainen 2001: 14–16.) Myös sosiaalinen media, televisio, radio ja lehdet välittävät vanhemmille erilaisia kasvatuskäsityksiä, jotka ovat usein ristiriitaisia. Vanhemmilla voi olla vaikeuksia selvittää kasvatustehtävästä kaiken tämän tulvivan tiedon keskellä. Media ohjaa vanhemmuutta luomalla vanhemmille käsityksiä, jotka heijastuvat perheen arjessa. Myös omat kokemukset lapsuudesta ohjaavat kasvatusta. (Ojakangas 1997: 56–61.)

Yhteiskunnallisen murroksen myötä vanhempana toimimisen edellytykset ovat muuttuneet 1990-luvulta. Uudet muutokset ja mahdollisuudet ovat tuoneet mukanaan myös vaatimuksia ja stressitekijöitä. Perhe-elämään, vanhemmuuteen sekä lapsen ja vanhemman suhteeseen heijastuu erityisesti työelämän muutokset. Mikäli työ on hyvin aikaa ja energiaa vievää sekä uuvuttavaa, ei vanhemmalla riitä aikaa ja voimia vanhempana olemiseen. Vanhemmuuden haasteita ovat myös sosiaalisten verkostojen mureneminen.

Monessa perheessä isovanhemmat asuvat kaukana ja naapureita ei tunneta. (Rönkä – Kinnunen 2002: 4–5.)

Lasten käyttäytymisvaikeudet voivat olla usein haaste niin vanhemmille kuin myös päivähoitohenkilöstölle. Ongelmien taustalla voi olla moninaisia syitä, kuten lapsen psyykkiset ja fyysiset sairaudet tai lähiympäristöön liittyvät syyt kuten perheen kriisit, vanhempien työttömyys, sairaudet sekä päihteiden käyttö ja taloudelliset vaikeudet. Monet ongelmista väistyvät lasten kehityksen myötä ja vanhempien löytäessä sopivia kasvatusmalleja, sekä ammattilaisten soveltaessa oikeita ohjaustapoja. (Huhtanen 2004: 197–198.)

2.2.1 Lapsiperheiden hyvinvointi

Hyvinvointi koostuu monesta ihmisen elämään kuuluvasta tärkeästä osa-alueesta ja sitä voi tarkastella koko yhteiskunnan tasolla tai yksilön näkökulmasta. Hyvinvointi on yksi sosiaalipolitiikan avainkäsitteistä ja se jaotellaan tarve- ja resurssipohjaisiin lähestymistapoihin. Tarvepohjainen lähestymistapa tutkii hyvinvointia tarpeiden toteutumistapojen kautta ja resurssipohjainen lähestymistapa taas tutkii hyvinvointia käytettävissä olevien resurssien kautta. Nämä tekijät vaikuttavat olennaisesti henkilön mahdollisuuksiin saada tarpeensa tyydytetyksi. (Hjerpe 2011: 212–213.)

Koko yhteiskunnan hyvinvointia kuvaavana mittarina käytetään yleisesti bruttokansantuotetta. Hyvinvointi on kuitenkin liian moniulotteinen ilmiö vain talouden tuoton ja kuluksen kautta tarkasteltavaksi. Ihmiset kokevat omakohtaista hyvinvointia hyvin yksilöllisesti. Tutkitusti tiedetään, että siihen vaikuttavat voimakkaasti niin ihmissuhteet, ihmisoikeudet, vapaudet ja turvallisuuden tunne. (Hoffrén – Rättö 2011: 220.)

Suomalaisten hyvinvointi on viime vuosikymmenten aikana parantunut huomattavasti, mutta hyvinvointierot eri väestöryhmien välillä ovat samaan aikaan kuitenkin kasvaneet. Hyvinvointierot näkyvät myös lapsiperheiden elämässä. Enemmistö suomalaisista voi hyvin, mutta taloudelliset vaikeudet ja vanhempien jaksamattomuus ovat usein huolen aiheina pienelle vähemmistölle ja ovat lisääntyneet vuonna 2008 alkaneen talouskriisin myötä. (Lammi-Taskula – Karvonen 2014: 13.)

Perheiden hyvinvointi vaikuttaa suoraan lapsiin. Jos lapset eivät voi hyvin tilanteeseen pyritään vaikuttamaan ja auttamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Lapsiperheiden hyvinvoinnin uhkatekijöiksi nähdään jos tuki ja palvelut eivät toimi tai tulevat liian myöhään. Lapsiperheiden hyvinvoinnin kannalta on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota vanhemmuuden vahvistamiseen. Vanhempana toimimiseen liittyvien vaikeuksien on todettu olevan merkittäviä riskitekijöitä niin lapsen psyykkisen ja fyysisen kehityksen kuin myös yleisen pahoinvoinnin kannalta. (Lammi-Taskula – Karvonen 2014: 22.)

Perhe on yksi yhteiskunnan tärkeimmistä tukipilareista ja lapsiperheiden hyvinvointia on tutkittu eri aikakausilla useasti. Varhaiskasvatuksen valtakunnallisissa linjauksissa tavoitellaan monenlaista hyvää. Vanhempien merkitys lasten hoidossa ja kasvatuksessa, lapsen turvallisen kasvuympäristön luominen sekä vanhempien tukeminen heidän hoito- ja kasvatustehtävässään nousee muiden tärkeiden tavoitteiden kanssa kärkeen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2002: 5.)

Lapsen hyvinvointi on suoraan kytköksissä koko perheen hyvinvointiin ja riippuu etenkin vanhemmuuden laadusta. Edellä mainittu huomioon ottaen tulee työntekijän keskittyä työssään äidin ja isän vanhemmuuden, jaksamisen ja osaamisen tukemiseen. (Vilén – Vihunen – Vartiainen – Sivén – Neuvonen – Kurvinen 2013: 15.)

2.3 Sosiaalipedagoginen työ päivähoitossa

Sosiaalipedagoginen työ suuntautuu yksilöiden ja yhteisöjen voimavaralähtöiseen, ennaltaehkäisevään ja arjen toimintaa tukevaan työhön. Sosiaalipedagogisen toiminnan ydin on erityistä tukea tarvitsevien sosiaalisen kasvun kasvatuksellinen työ. Erityisen kasvatuksellisen tuen tarpeet voivat liittyä ihmisen elämän kaikkiin osa-alueisiin ja vaikuttaa vauvasta vaariin. (Sosiaalipedagogiikka 2014.)

Sosiaalipedagogiikan tärkeimmistä tehtävistä on tukea ihmisiä luomaan itselleen onnistunut arki. Ajatuksen perustana ja tavoitteena on aina ihmisen todellinen arkielämän haaste ja paremman arjen mahdollisuuden ymmärtämisen selventäminen. (Hämäläinen 2003: 65.)

Sosiaalipedagogiikka kiinnittyy keskeisesti arjen käsitteisiin, joiden kautta pohditaan yhteisössä elämisen kysymyksiä, ihmisten luonnollisen elämäntavan ja heidän luonnollis-

ten sosiaalisten suhteidensa merkitystä sekä arjen autonomian kunnioittamista. (Hämäläinen – Kurki 1997: 126–129.) Tämä todentuu perhetyössä ”asiakkaan äänen” kuulemisena ja sen huomioon ottamisena perheen auttamisessa ja ongelman ratkaisuisissa. Se on myös perheen elämäntavan ja kulttuurin kunnioittamista lapsen edun ja hyvinvoinnin näkökulmasta. (Rönkkö – Rytönen 2010: 53.) Arkeen suuntautuvassa sosiaalipedagogisessa työssä keskeistä on perheiden arkielämän ymmärtäminen. Siihen vaikuttaa ratkaisevasti myös työntekijän koulutuksensa myötä omaksuma teoreettinen ymmärrys. Sosiaalipedagogisen ymmärtämisen ydin on nähdä ihmiset ja tilanteet sellaisina kuin ne ovat. Sen perusta on avoin kommunikaatio. (Hovi – Pulsa 2008: 121.)

Sosiaalipedagoginen orientaatio ja ajattelutapa ovat erittäin ajankohtaisia nykyisin, koska eriarvoistuminen ja huono-osaisuus ovat lisääntymässä nyky-yhteiskunnassa (Saari 2015). Sosiaalipedagoginen orientaatio tarkoittaa huomion kiinnittämistä ihmisten arkeen ja niihin pedagogisiin ratkaisuihin, jotka auttavat ihmisen elämänhallintaa ja sitä kautta kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin rakentumista ja vahvistamista. (Hämäläinen – Kurki 1997: 18.) Sosiaalipedagogiselle orientaatiolle on luonteenomaista, että työntekijä luo luottamuksellisen ja pysyvän suhteen asiakkaan kanssa ja kulkee hänen rinnalla siihen asti kunnes asiakas on halukas jatkamaan itsenäisesti. (Ranne 2002: 28).

Tast (2007: 26–28) tarkastelee varhaiskasvatusta sosiaalipedagogisesta näkökulmasta ja tuo esiin, että perhetyön käsite päivähoiton kontekstissa on haasteellinen, koska perhetyötä tehdään tavanomaisesti sosiaalisektorilla. Perheen kohtaaminen ja varhaiskasvatustyö päiväkodissa ei ole sosiaalityötä. Kasvatuskumppanuus on kuitenkin osa päiväkodin arkea, mutta on huomioitava, että kasvatuskumppanuudesta lähtevä perheiden tukeminen ei ole aina riittävää. Tämä nostaa esiin päivähoiton henkilöstön sosiaalisen osaamisen tarpeellisuuden ja tärkeyden, joiden avulla ja yhdessä perheen kanssa etsitään tarvittavan avun tai muutoksen suuntaa ja vahvistetaan perhettä toimimaan omassa asiassa.

3 Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten tietoista sitoutumista ja toimimista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Tämä ymmärretään myös vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten tasavertaisena vuorovaikutussuhteena. (Kaskela – Kekkonen 2006: 11.) Lapsen kehityksen kannalta tämä vuorovaikutussuhde on merkityksellinen (Bronfenbrenner 1979: 197). Toimiva vuorovaikutussuhde tukee kumpaakin osapuolta lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa. Lisäksi se avartaa vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten näkökulmia lapsen kasvatuksesta ja kehityksestä. (Owen – Ware – Barfoot 2000: 413.) Vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten välinen kasvatuskumppanuus koostuu toisen kuulemisesta, kunnioituksesta, luottamuksesta sekä dialogisuudesta. Kasvatuskumppanuuden lähtökohtana ja pohjana toimii Lasten oikeuksien yleissopimus. (Kasvatuskumppanuus 2014.)

Päivähoidon ammattilaisten tehtävänä on saada lapsen päivähoidon alusta alkaen kasvatuskumppanuus osaksi päivähoidon arkea. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2012: 31). Vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten yhteistyön tavoitteena on toimia lapsen parhaaksi. Kummallakin osapuolella on tietoa lapsesta, jonka pohjalta rakennetaan yhteiset toimintalinjaukset varhaiskasvatukselle. Kasvatuskumppanuuden pohja on halu toimia yhdessä ja sitoutua yhteisiin toimintalinjauksiin. Näin ollen kasvatuskumppanuus on keino tehdä laadukasta varhaiskasvatustyötä. Yhteistyö vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten välillä on elintärkeää lapsen parhaan tavoittamiseksi. Päävastuu kasvatuskumppanuuden muodostamisella ja ylläpitämisellä on päivähoidon ammattilaisilla. (Järvinen – Laine – Hellman-Suominen 2009: 118.)

Kasvatuskumppanuudessa vanhemmilla on lapsen ensisijainen kasvatusvastuu ja päivähoidon henkilöstöllä koulutuksen antama ammatillinen osaaminen ja tieto. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on yhdistää vanhempien asiantuntemus ja tieto lapsesta sekä kasvattajan asiantuntemus ja kokemukset lapsen hyvinvoinnista. Päivähoidon henkilöstö vastaa siitä, että kasvatuskumppanuus muodostuu kaikkien asiakasperheiden kanssa, mutta luotettavan kumppanuuden ilmapiirin muodostuminen on erityisen tärkeää, kun lapsella ilmenee tarvetta erityiselle tuelle. (Kekkonen 2014: 42.)

Kasvatuskumppanuus käsitteellä voidaan tarkoittaa samaa kuin yhteistyö. Kasvatuskumppanuus on kuitenkin hyvä ymmärtää laajempänä käsitteenä, sillä se pitää sisällään vanhempien osallisuuden vahvistamisen, kasvatuskumppanuuteen liittyvän osaamisen

kehittämisen ja toimintayksiköiden kumppanuuskulttuurin rakentamisen. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena ei ole yksisuuntainen tiedottaminen, vaan pyrkimys etsiä vanhempia aktiivisia ja osallistavia yhteistyö- ja viestintätapoja. Näin voidaan luoda yhteisymmärrystä lapsen tuntemisesta ja yhteisestä luottamuksesta, joka kannattelee ja syventää kasvatuskumppanuutta. (Järvinen – Laine – Hellman-Suominen 2009: 118.)

Kasvatuskumppanuuden kehittämisessä haasteena tulevaisuudessa on ymmärtää miten varhaiskasvatuspalveluissa tulkitaan perheiden erilaiset lapsen kasvatukseen, huolenpitoon ja oppimiseen liittyvät asenteet, arvot ja tuen tarpeet. (Kekkonen 2014: 9.) Vanhemmat ansaitsevat tietää ja kokea, että työntekijä ymmärtää heitä ja perheen tilannetta, sekä näkee heidän halukkuutensa ja yrityksensä olla hyviä vanhempia ja tehdä parhaansa lasten hyväksi. Työntekijä on näin ollen samalla puolella vanhempien kanssa edistämässä perheen hyvinvointia ja lasten parasta (Miller – Törrönen 2010: 80.)

3.1 Kuuleminen ja dialogisuus

Kasvatuskumppanuuden tärkeänä periaatteena on kuuleminen. Kuuleminen ja toisen kuunteleminen ovat tärkeitä asioita vuoropuhelussa. Kuuleminen on eläytyvää kuuntelemista, sekä keskittymistä ja se sisältää läsnäolon. Aito kuuleminen tarkoittaa kiinnostuksen ja empaattisuuden näyttämistä. Kuuntelijan roolissa on tärkeää luoda turvallinen ja myönteinen ilmapiiri, ilman tätä kuunteleminen ei onnistu. Kuunteleminen voi olla joskus haastavaa ja vaatii erilaisten tunteiden sietämistä, kuten suuttumusta, ahdistusta ja hämmennystä. Kuulluksi tuleminen on kasvatuskumppanuuden keskeinen periaate, sillä kuulluksi tuleminen on aina eheyttävä kokemus. (Kaskela – Kekkonen 2006: 32.)

Dialogisuus syntyy tasa-arvoisessa vuorovaikutussuhteessa, jossa toisen tietämys ei ole merkityksellisempää tai arvokkaampaa kuin toisen. Vuoropuhelu voi syntyä vain kuulevassa suhteessa, jossa jokainen osapuoli tulee nähdyksi ja kuulluksi omine näkemyksineen. Dialogiseen vuoropuheluun mahtuu erimielisyyksiä, suorapuheisuutta ja rehellisyyttä sillä dialogisuutta kannattelee kuulemisen ja kunnioituksen kokemus. Dialogisuus on avointa keskustelua, jossa ei voi valita puolta. Dialogi on taito ajatella, puhua ja toimia yhdessä. Kasvatuskumppanuuden periaatteena on luoda vanhempien ja kasvattajien välille hyvä keskusteluilmapiiri. (Kaskela – Kekkonen 2006: 38.)

3.2 Arvostaminen ja luottamus

Arvostaminen ja hyväksyminen ovat toisen ihmisen kunnioittamista. Avoimuus, ymmärrys ja myönteisyys auttavat ihmistä ymmärtämään, että häntä arvostetaan ja kunnioitetaan. Mikäli toista ei kunnioiteta, se näkyy toisen mitätöimisena, selän kääntämisenä ja viestittämisenä, että toisella tai hänen sanomisillaan ei ole mitään merkitystä. Hyväksyminen, ymmärtäminen ja toisen kunnioitus voidaan oppia kuuntelemisen kautta. Kunnioitus on oleellisessa asemassa luotaessa todellista vuorovaikutussuhdetta. Näin toinen voi tuoda esille asioita peittelemättä ja teeskentelemättä. (Kaskela – Kekkonen 2006: 32.)

Luottamus on kahden osapuolen välinen suhde, joka rakentuu kunnioituksesta ja kuulemisesta. Luottamuksen syntyyn tarvitaan aikaa, vuoropuhelua ja yhteisiä kohtaamisia. Päivähoidon työntekijän sensitiivinen suhde lapseen herättää vanhemmissa luottamusta ja turvallisuuden tunnetta. On tärkeää, että vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa lapsen hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen liittyviin asioihin - tämä luo ja syventää luottamusta. Luottamuksen syntyyn vaikuttaa aikaisemmat kokemukset ja muistot samankaltaisista tilanteista, niin hyvässä kuin pahassakin. Ihmiset tarvitsevat aikaa luottamussuhteen luomiseen, joillakin ihmisillä luottamussuhde voi rakentua nopeastikin, joillakin se vie aikaa kauemmin. Kasvatuskumppanuuden tärkeä tavoite on luoda työntekijöiden ja vanhempien välille luottamuksellinen ilmapiiri. (Kaskela – Kekkonen 2006: 36.)

4 Opinnäytetyön toteutus

Tutkimme opinnäytetyössämme vanhempien kokemuksia tuen tarpeesta espoolaisessa päiväkodissa. Yhteiskunnallinen keskustelu lasten ja perheiden hyvinvoinnista globaalien taloudellisten taantumien aikana on aktiivisesti esillä.

Opinnäytetyömme aihe syntyi mielenkiinnostamme vanhemmuutta ja sen tukemista kohtaan. Mediassa käytävät keskustelut nykyajan vanhempien jaksamisesta ja huolista herättivät ajatuksen tutkia vanhempien tuen tarvetta päiväkotiympäristössä. Opinnäytetyön aiheen vahvistuttua lähdimme etsimään työelämän kumppania, joka olisi kiinnostunut mahdollisuudesta saada tutkimustuloksia kehitystyötä varten. Löysimme päiväkodin Espoosta, joka toivotti meidät tervetulleeksi ja antoi suostumuksen opinnäytetyön aineistonkeruun toteuttamiseen heidän yksikössään. Päiväkodin johtajan kanssa käydyissä keskusteluissa selvisi, että kyseisessä päiväkodissa on syyslukukaudella 2014 lähetetty vanhemmille sähköinen asiakastytyväisyyskysely, jossa käsiteltiin myös vanhemmuuteen liittyviä kysymyksiä. Vastausten perusteella johtaja toivoi saavansa tietoa millaista tukea vanhemmat kaipaavat päiväkodista vanhemmuuteen. Valitettavasti päiväkodin tekemälle kyselylle ei tullut vanhemmilta yhtään vastausta.

4.1 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää varhaiskasvatuksen piirissä olevien perheiden tuen tarvetta, sekä tuottaa tietoa siitä, millaista tukea perheet eniten tarvitsevat. Vanhemmilta saadun tiedon pohjalta tutkimustuloksia voidaan hyödyntää kohdepäiväkodin henkilöstön ammatillisuuden kehittämisessä ja sitä kautta tukea paremmin lapsiperheiden kokonaisvaltaista hyvinvointia, sekä ennaltaehkäistä perheiden muutostilanteissa kohtaamia riskitekijöitä.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

1. Tarvitsevatko vanhemmat tukea vanhemmuuteen päivähoiton henkilökunnalta?
2. Millaista tukea vanhemmat tarvitsevat?
3. Miten päiväkodin ja kodin välistä yhteistyötä voidaan kehittää niin, että se tukisi mahdollisimman hyvin vanhemmuutta?

4.2 Tutkimusmenetelmä

Toteutimme opinnäytetyömme laadullisena tutkimuksena, jossa käytimme tiedonkeruumenetelmänä haastattelua. Laadullinen tutkimusmenetelmä sopi opinnäytetyömme aiheeseen parhaiten, koska meillä ei ole entuudestaan tietoa tutkimuskohteessa asiakaina olevien vanhempien näkökulmista ja mielipiteistä joihin voisimme verrata. Laadullinen tutkimus on kaiken tutkimuksen lähtökohta ja auttaa ymmärtämään sekä tuottamaan uutta tietoa. Vasta ilmiön ymmärtämisen jälkeen voimme käyttää määrällistä tutkimusta eli lukuja ja niiden välisiä suhteita, jotka mittaavat ilmiötä. (Kananen 2010: 37.) Laadullinen tutkimus ei pyri yleistämään vaan tarjoamaan mahdollisuuden hyvälle kuvaukselle ilmiöstä. Laadullinen tutkimus perustuu kiinnostukseen, millä tavalla ihmiset kokevat ja näkevät reaali maailman. Laadullisen tutkimuksen menetelmien avulla osoitetaan mahdolliseksi tutkia yksittäisiä tapauksia ja kuvata todellista elämää. (Kananen 2014: 16–19.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on aina tulkinnan vaara, kun taas kvantitatiivisen tutkimuksen tuloksena saaduista luvuista on olemassa selvät tilastotieteen tulkintasäännöt. Opinnäytetyön tekijöinä meidän on tiedostettava omat arvomaailmamme ja pyrittävä objektiivisuuteen. (Kananen 2010: 43.)

Opinnäytetyön prosessissa sitouduimme tieteellisen ajattelun hyveisiin kuten selkeyteen, avoimuuteen, systemaattisuuteen, kriittisyyteen sekä luovuuteen. Opinnäytetyön eri vaiheissa refleктоimme tietoisesti omaa toimintaa ja pohdimme eettisyyttä. Pyrimme myös ymmärtämään ilmiötä osana laajempaa kokonaisuutta. Tavoitteena oli laatia yhtenäinen kokonaisuus, joka tuo esiin ilmiöstä jotakin uutta ja merkityksellistä. (Hirvonen 2006: 35–37.)

4.3 Aineiston hankinta

Toteutimme tutkimuksen tiedonkeruun teemahaastatteluna. Yksilöhaastattelun avulla pyrimme rakentamaan yksityiskohdista kokonaiskuvan haastateltavien subjektiivisia kokemuksia kunnioittaen. Käytimme haastattelussa ennalta suunniteltua kyselylomaketta, mutta annoimme mahdollisuuden myös vapaaseen keskusteluun. Näin ollen meillä oli mahdollisuus saada arvokasta tietoa, joka ei ilmene pelkkien etukäteen työstettyjen kysymysten pohjalta.

Haastattelun hyvä puoli verratessa kyselylomakkeeseen oli ennen kaikkea joustavuus. Haastattelija voi muuttaa kysymysten järjestystä tilanteen mukaan, toistaa ja selventää kysymyksiä sekä toimia havainnoitsijana. Se tarkoittaa, että voidaan kirjoittaa muistiin paitsi se, mitä sanotaan, myös se, kuinka sanotaan. Haastateltavat on yleensä myös mahdollista tavoittaa myöhemminkin jos aineistoa halutaan tarkentaa. Haastattelujen suunnittelu on aikaa vievää ja vaatii tarkkaa perehtymistä sekä erillistä koulutusta. Teemahaastattelu on laajalti käytössä kasvatus- ja yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa ja se asettuu lomake- ja avoimen haastattelun välimuotoon. Teemahaastattelussa aihepiirien ollessa tiedossa, voi kysymysten järjestystä ja muotoa muuttaa tarpeen mukaan. (Hirsijärvi – Remes – Sajavaara 2008: 199–203.)

4.3.1 Kohderyhmän kuvaus

Aineistomme koostuu viidestä haastattelusta. Haastateltavat olivat kaikki 3-5-vuotiaiden lasten äitejä. Haastateltavien perheissä oli 2-3 lasta. Päädyimme rajaamaan haastattelut 3-5-vuotiaiden ryhmään käytännön järjestelyjen takia. Kyseisestä ryhmässä oli yksi työntekijä, joka oli enemmän tietoinen haastattelusta ja sen aihepiiristä. Hänen tehtävänään oli tiedottaa ja muistuttaa vanhempia haastattelusta. Näin ollen vanhemmilla oli helppoa kysyä yhdeltä päiväkodin työntekijältä haastatteluun ja sen sisältöön liittyviä kysymyksiä.

Haastateltavat ilmoittautuivat haastatteluun omasta halusta ja mielenkiinnosta opinnäytetyön aiheita kohtaan. Tämän vuoksi on mahdollista, että haastatteluihimme valikoitui vanhempia, jotka olivat muutenkin aktiivisia ja halusivat olla mukana kehittämässä päiväkodin toimintaa. Näin ollen haastatteluista jäi ulkopuolelle mahdollisesti vanhemmat, jotka olivat vailla apua tai tukea, mutta heillä ei mahdollisesti ollut aikaa, voimia tai mielenkiintoa osallistua haastatteluun. Koemme silti saaneemme luotettavaa ja kattavaa tietoa vanhemmilta. Emme olisi voineet vaikuttaa, ketkä vanhemmista osallistuvat haastatteluun, sillä silloin tutkimustulokset eivät olisi olleet luotettavia.

4.3.2 Haastattelutilanne

Toteutimme haastattelut kohdepäiväkotimme kokoushuoneessa, jossa saimme haastatella vanhempia ilman ulkopuolisia häiriötekijöitä. Jokainen haastattelu kesti noin 45–60 minuuttia. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina, jotta vanhemmat voisivat puhua vapaammin. Lähetimme päiväkodin johtajalle kirjeen vanhemmille (Liite 1) ja hän toimitti

kirjeen sähköisesti tutkimukseen kohdistuvan ryhmän vanhemmille. Suoritimme kaikkien vanhempien haastattelut huhtikuussa 2015 yhden viikon aikana. Ajoitimme haastattelut niin, että kun olimme saaneet työelämän kumppanin, pyrimme saamaan haastattelut mahdollisimman pian vanhempien tietoisuuteen, jotta heillä olisi mahdollisuus järjestää aikaa haastattelulle. Vanhemmilla oli kuukausi aikaa ilmoittautua haastatteluun. Muutamille vanhemmille ehdottamamme ajat eivät sopineet, joten heidän kanssaan sovimme heille sopivat ajat, jotka olivat samalla viikolla, vain eri päivinä.

Haastattelijoina kiinnitimme huomiota luottamuksellinen ilmapiiri luomiseen heti haastattelun alussa. Positiivista vuorovaikutusta auttoivat luomaan haastateltavien kunnioitus, arvostus ja meidän kiinnostunut asenne haastateltaviin. Haastattelujen avulla meidän ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä laajeni, muuttui ja vahvistui. (Kananen 2014: 72–73.)

Pyrimme tekemään haastattelutilanteesta mahdollisimman miellyttävän haastateltaville. Haastattelutilanteet olivat ilmapiiriltään vapaamuotoiset ja välittömät. Halusimme kuitenkin haastattelun alussa keventää mahdollista jännitystä ja kerroimme ensiksi itsestämme, opinnäytetyöstämme ja sen tavoitteista. Ennen haastattelun alkua kerroimme haastattelun kulusta, ja siirryttäessä osiosta toiseen kerroimme haastateltavalle, mistä teemasta olisi tarkoitus seuraavaksi keskustella. Haastattelun (Liite 2) ensimmäiset kysymykset olivat yksinkertaisia kysymyksiä, joissa kartoitimme taustatietoja. Varmistimme myös, että haastattelujen nauhoittaminen myöhempää litterointia varten sopi haastateltaville. Käytimme haastatteluiden nauhoitukseen sanelukonetta. Kerroimme haastateltaville, että kaikki tutkimusaineisto on luottamuksellista ja vastaukset käsitellään nimettöminä, eikä vanhemman, päiväkodin tai ryhmän nimeä mainita missään. Toteutimme haastattelut keskenään etukäteen sovitulla menetelmällä. Haastattelimme sovitusti niin, että toinen haastatteli, jolloin toinen tarkkaili ajankäyttöä ja nauhoitusta, sekä esitti mahdollisia tarkentavia lisäkysymyksiä.

Haastattelut sujuivat pääosin ilman häiriötekijöitä, sillä toteutimme haastattelut rauhallisessa kokoushuoneessa päiväkodin tiloissa. Yhdellä haastateltava oli pieni vauva mukana, toisella 7-vuotias poika, mutta emme kokeneet niiden vaikuttavan tutkimustuloksiin. Pieni vauva nukkui ja 7-vuotias poika pelasi konsolipeliä koko haastattelun ajan. Lisäksi yksi päiväkodin työntekijä keskeytti haastattelun kerran, mutta emme kokeneet sen häiritsevän haastattelua. Ilmapiiri jokaisessa haastattelussa oli luottamuksellinen ja positiivinen. Luottamus haastattelijan ja haastateltavien välillä ilmeni siinä, että vanhem-

mat vastasivat kysymyksiin hyvin avoimesti ja ennakkoluulottomasti. Haastateltavat kertoivat myös kehittämisehdotuksia ja antoivat rakentavaa kritiikkiä, mikä osoitti luottamusta meihin.

4.4 Aineiston analyysi

Kvalitatiivisen aineiston perusanalyysimenetelmä on sisällönanalyysi. Analyysin tavoitteena on aineiston selkeyttäminen, tiivistäminen sekä uuden tiedon ja näkemysten tuottaminen. Tarkoitus on luoda selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Sisällönanalyysi tähtää yleistettävyyteen, joka tarkoittaa että analyysin tulee tukeutua teoriaan. Analysoitaessa on tärkeää tutkimusaineiston rajaaminen, jossa tutkijan on pysyttävä objektiivisena. (Tuomi – Sarajärvi 2009: 91–94.)

Haastattelujen jälkeen ryhdyimme purkamaan nauhoittamaamme aineistoa ja litteroimme materiaalin. Haastatteluaineistoa kertyi litteroituna 45 sivua. Aluksi litteroimme haastattelut erittäin yksityiskohtaisesti ja merkitsimme kaikki tauot, elekielen, naurahdukset sekä voimakkaammin painotetut sanat ja lauseet. Pian kuitenkin huomasimme, että sanattomalla viestinnällä ei ole aineiston analyysissä painoarvoa. Poistimme litteroinnista ylimääräiset merkit ja säilytimme sen mikä on tutkimuksellisesti relevanttia, jotta materiaalista tulisi yhtenäinen. Sen jälkeen aloitimme tutkimusaineistoon tutustumiseen ja luimme vastaukset useampaan kertaan läpi saadaksemme yleiskuvan aineistosta.

Litteroinnin tarkkuustaso määräytyy sen mukaan mikä on tutkimusongelma. Jos tutkittavana on esimerkiksi haastattelussa osallistujien vuorovaikutus, niin hiljaisella viestinnällä on iso merkitys. Jos tutkitaan ainoastaan sanallista sisältöä, niin riittää yksinkertaisempi litterointi, jossa pidemmät tauot puheessa on silti syytä kirjata ylös. Aineiston purku on aina tulkintaa ja sen takia alkuperäiset nauhoitetut haastattelut on tärkeä säilyttää tutkimuksen loppuun saakka mahdollista uutta litterointia varten. (Ruusuvuori 2010: 424–426.)

Sisällönanalyysissä aineisto jäsennetään litteroinnin jälkeen niin, että jokaisen teeman alle tulee kaikkien haastateltavien vastaukset, jotka liittyvät kyseiseen aiheeseen (Tuomi – Sarajärvi 2009: 92–93). Ensiksi etsimme kirjoitetusta tekstistä tutkimuskysymyksiin vastaavia ilmaisuja ja merkitsimme ne eri väreillä. Teimme Excel- taulukon, johon siirsimme haastattelun kysymykset teemoittain sekä pelkistetyt vastaukset. Tämä selkeytti

näkemyistä siitä, nousiko jokin aihe vastauksista esiin muita enemmän. Jatkoimme aiheiston työstämistä kysymys kerrallaan ja etsimme tekstistä samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Samanlaiset vastaukset ryhmittelimme ja yhdistelimme luokaksi, sekä nimitimme luokan sisältöä kuvaavalla nimikkeellä. (Tuomi – Sarajärvi 2009: 107–113.)

5 Opinnäytetyön tulokset

5.1 Haasteet vanhemmuuden tukemisessa

Haastatteluun osallistuneet vanhemmat kokivat pystyvänsä puhumaan niin positiivisista kuin negatiivistakin asioista luottamuksellisesti ja avoimesti päivähoidon henkilökunnan kanssa. Vanhemmat kuitenkin kokivat tilanteen ja ajan löytymisen haastavaksi, sillä usein lasta hakiessa ja tuodessa henkilökunnalla oli kiire eikä välttämättä vanhemmalle ollut aikaa pidemmille keskusteluille. Lapsi on päiväkodissa monta tuntia, joskus jopa suurimman osan päivästä. Tämän vuoksi vanhemmat kokivat tärkeänä, että aikaa keskusteluille löytyisi mahdollisimman pian, ellei päivittäin, mikäli vanhempi tuntee tarvitsevansa tukea tai apua lapsen kasvatukseen liittyvissä asioissa.

H2: "Mä nään et varmasti et se vois olla hyvä väylä ja tavallaan joko saada apua ja kysyä onko tää normaalia tai tavallista joku tietty käytös. Toisaalta mä nään sen myös toisinpäin. Henkilöstöllähän on kuitenkin aikamoinen kurkistusikkuna perheen elämään. Se on varmasti heillekin helppo kun joka päivä kohdataan, mut se sitten kun joka päivä kun kohdataan niin siinä hetkessä ei välttämättä ei ole aikaa ottaa sitä esille. Ei henkilökunnalla, enkä tiedä onko sitten aina vanhemmillakaan." (H=haastateltava)

Vanhemmat toivat esille myös, että vaikeita asioita on haastavaa tuoda esille henkilökuntaa loukkaamatta. Vanhemmat kuvailivat, kuinka hoitoalalla henkilökunta tekee työtä suurella sydämellä, mikä tuo omat haasteensa palautteen antamiselle ja vastaanottamiselle. Tämän vuoksi vanhemmat pohtivat, kuinka tuoda vaikeampia asioita esille ilman, että hoitohenkilökunta loukkaantuu tai ottaa asiaa henkilökohtaisesti. Positiivisen ja negatiivisen palautteen antamiseen vaikuttaa myös se, kenelle palautetta antaa ja kuinka hyvin toisen tuntee. Vanhemmat kuvailivat, että mitä paremmin työntekijän tuntee, sitä helpommin hänelle on puhua aremmistakin asioista. Osa vanhemmista kertoi tietoisesti valitsevansa kenelle puhuu haastavimmista asioista, sillä heille oli helpompi puhua. Luottamussuhteen muodostuminen henkilökunnan ja vanhempien välille oli vanhempien mielestä erittäin tärkeää. Lisäksi vanhemmat korostivat, että luottamussuhteen rakentuminen on tärkeää jokaisen ryhmän työntekijän kanssa, että kaikille voi keskustella ja puhua päivän kuulumisista ja tapahtumista. Vanhempien mukaan luottamuksellinen suhde edes yhden työntekijän kanssa helpottaa vanhempien kynnystä ottaa vaikeampiakin asioita esille. Osa vanhemmista korosti omahoitajan pitkäaikaisuuden tärkeyttä, jotta luot-

tamussuhde muodostuisi ja siihen voisi tukeutua koko lapsen päiväkotiajan. Mikäli omahoitaja vaihtuu usein, on haasteena jatkuva luottamussuhteen alusta rakentaminen vanhemman ja omahoitajan välille, mutta myös omahoitajan ja lapsen välille.

Haastatteluihin osallistuneet vanhemmat toivat esille, että pitävät päiväkodin henkilökuntaa hyvänä väylänä tuoda esille ongelmia ja haasteita, jotka liittyvät lapsen kasvuun ja kehitykseen. He kokivat, että pystyivät saamaan päiväkodista apua ja tukea sitä tarvittaessa. Vanhemmat kuitenkin kertoivat, että eivät koe olevansa tällä hetkellä avun tarpeessa.

H3: "Sanotaan näin, että en mä koe että mä tällä hetkellä kaipaisin enemmän tukea, mä oon yrittänyt sitten sitä nyhtää täältä."

H5: "Kaipaanko sä lasten kasvatukseen ja perhe-elämään liittyvissä haasteissa tukea päivähoiton henkilökunnalta?"

"Ainakin siinä määrin, et se väylä on avoin et jos mul on jotain ni mä voin täältä kysyä."

Jokaisella haastatteluun osallistuneella vanhemmalla oli enemmän kuin yksi lapsi. Moni vanhempi toi haastattelussa esille, että ensimmäisen lapsen kanssa he olisivat tarvinneet ja kaivanneet apua enemmän. Vanhemmat kertoivat, että he eivät osanneet edes kysyä monia asioita ensimmäisen lapsen kohdalla. Tämän vuoksi helpottaisi, kun ammattilainen, joka myös tuntee lapsen, avaisi keskustelun. Vanhemman olisi helpompi tarttua ja tuoda esille asioita, jotka askarruttavat tai mietityttävät sillä hetkellä. Vanhemmat toivat esiin, että erityisesti silloin kun on tuore vanhempi voisi päiväkodin henkilökunta herkemmin ottaa puheeksi erilaisia aiheita, jotka liittyvät lapsen kehitykseen ja arjen haasteisiin. Nyt toisen, kolmannen tai mahdollisesti neljännen lapsen kohdalla vanhemmat kuvailivat, että voivat verrata lapsen kasvua ja kehitystä isompaan sisarukseen. Osa vanhemmista kertoi käyttävänsä tukena myös omia verkostoja, mikäli tulee kysyttävää lapsen kasvusta ja kehityksestä. Muutama vanhemmista ei ollut edes ajatellut, että päiväkodista on mahdollista saada tukea ja apua lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvissä kysymyksissä.

H4: "Haasteiden edessä käyttää usein niitä omia verkostoja. Niitä omia kavereita, jotka on äitejä ja jotka on käynyt samoja vaiheita. Et niinku heidän puoleen kääntyy ensisijaisesti, kun että tarhan tai päiväkodin puoleen. Mut nyt ku sanoitte, niin miksen enemminki?"

Osa vanhemmista oli kysynyt apua päiväkodin henkilökunnalta pienempiin arkipäivän asioihin, kuten nukkumiseen tai ruokailuun liittyviä asioita. Vanhemmat kuitenkin pohtivat

sitä, kuinka tuoda asioita esille, jotta ei leimaannu huonoksi vanhemmaksi tai vanhemmaksi, joka on haastava ja kysyy asioita päiväkodin arjesta ja sen toiminnasta. Tämän vuoksi osa vanhemmista kertoi jättävänsä pienempiä asioita kysymättä tai kertomatta, jotta tämä ei vaikuttaisi henkilökunnan käsitykseen vanhemmasta ja tätä kautta vaikuttaisi lapsen hoitoon.

H1: "Sillon ku tartti sitä apua ekan lapsen kohdalla niin pelkäs sitä leimaantumista ja ei uskaltanut pyytää ja tuli tunne, että vähän mä oon höntti, kun mä edes tällasta kyselen. Sitä vaan niin kun yrittää pärjätä ite."

H3: "Mulla on kyl aina tapana kyllä puhuu sillai avoimesti ja toivon sitä vastakkaiselta osapuolelta enemmän kun paljon, mutta tota siis totta kai välillä ehkä tulee vähän semmonen fiilis että mihinköhän luokkaan mut nyt kategorioidaan."

5.2 Vanhemmuuden tukeminen vanhempien kokemana

Vanhemmat kuvailivat vanhemmuuden tukemisen tilana, jossa kummatkin osapuolet ajattelevat lapsen parasta ja lapsen päivästä kerrotaan mahdollisimman konkreettisesti, vaikka mitään ihmeellistä ei olisikaan päivän aikana tapahtunut. Lisäksi vanhemmat kuvailivat vanhemmuuden tukemista tilana, jossa vanhempia tuetaan kasvatuskysymyksissä ja ollaan vuorovaikutuksessa päiväkodin henkilökunnan kanssa.

H4: "No semmonen, että molempien tahojen mielipiteet ja ajatukset tuodaan esille ilman, että kumpikaan osapuoli ottaa puolustavaa tai hyökkäävää kantaa siihen. Se et molemmat saa sanottua sen oman näkemyksensä ja näin. Ja sit mun mielestä viel se et jos voi löytää sellasen molempia tahoja miellyttävän ratkaisun. Tai joskus se on niin, että ei ehkä löydä sellaisia molempia mut et se toinenkin on saanut sen asiansa sanottua ja mitä mieltä on asiasta. Sitten se toisenkin osapuolen vastaus on helpompi ottaa vastaan."

Vanhempien tietoisuudessa siitä, kuinka paljon päiväkodissa on tietoa ja taitoa liittyen lapsen kasvuun ja kehitykseen, oli kuitenkin paljon eroavaisuuksia. Useimmat vanhemmat eivät olleet edes tietoisia mitä päiväkodin arkeen kuuluu, mitkä ovat työntekijöiden tehtävät ja miten päiväkodissa toimitaan. Osa vanhemmista toi esille, että ensimmäistä lasta tuodessaan päivähoitoon, he eivät tieneet mikä on päiväkotit. He pohtivat mitä päiväkodin arjessa tehdään, kuten nukutaanko ja syödäänkö siellä, pitääkö lapselle tuoda sadevaatteet ja koska lapsi haetaan päivähoidosta. Vanhemmat kertoivat, että kaikki tieto olisi tärkeää.

H3: "Myös helpottaa se, että mitä enemmän me vanhemmat tiedettäis siitä päiväkodin päivästä ja siitä päiväkodin työntekijöiden tehtävistä siellä. Että se on semmoinen asia, mistä mä oon yrittänyt olla kiinnostunut."

Mikäli vanhemmalla ilmenee lapsen kasvatukseen tai kehitykseen liittyviä kysymyksiä, he voisivat tukeutua päiväkodin henkilökuntaan ja tämä olisi arvokas voimavara vanhemmille. Vanhemmat olivat hyvin kiinnostuneita siitä, kuinka lapsi toimii päiväkodissa ja mitä tämä siellä tekee: leikkiikö yksin, onko kavereita, miten toimii ryhmässä, tarttuuko leikkiin, onko oma-aloitteinen ja sosiaalinen vai kuljeksiiko lapsi yksin ryhmässä.

H5: "Ehdottomasti lisää konkretiaa ja mitä tahansa tulee, niin siitä ois tosi kiva kuulla. Ja sellasta kun he ovat ammattilaisia ja ammattitaitoisia, et heillä voi olla hyvin erilaisia näkökulmia niinku itellä."

H1: "Mut sitä ei aina tajuu lapseltakaan kysyä niin täsmällisesti kun ei tiedä mitä tapahtuu. Et kyl sitä enemmän kaipaisi sellasta päiväkohtaista palautetta."

H3: "Mutta jos on sellainen asia että haluis että se toinen vähän miettis niin sitä se että missä on se tilanne niin ehkä se on se ongelma."

Kohdepäiväkotimme vanhemmat kokivat, että heidän mielipiteensä, toiveensa ja ajatukset on otettu huomioon päiväkodissa ja olivat tyytyväisiä päiväkodin toimintaan. Vanhemmat kuvailivat tämän ilmenevän muun muassa siten, että erilaiset toiveet liittyen lapsen hoitoon on huomioitu esim. lapsen päiväkodin aloituksessa ja ryhmän vaihdossa. Vanhemmat eivät osanneet kertoa kuinka toiveita ja mielipiteitä olisi voinut ottaa huomioon nykyistä enemmän.

5.3 Vanhempien esille tuomia kehittämiskohteita

Haastatteluissa vanhemmat toivat esille moneen otteeseen, kuinka he kaipaavat enemmän konkreettista tietoa lapsen päivästä ja sen sujumisesta, ei vain siitä mitä on tehty, mutta myös siitä mitä tunneskaalaa lapsi on käynyt läpi päivän aikana. Vanhemmat kaipaavat tietoa lapsen syömisen ja nukkumisen lisäksi myös kuinka päivä on sujunut, kuinka lapsi on toiminut, mitä tunteita hän on käynyt läpi, kenen kanssa ja mitä leikki, tarttuuko itse leikkiin vai joutuuko lasta ohjaamaan leikkiin? Vanhemmat toivoivat, että tämän kaltaisten asioiden läpikäyminen olisi useammin kuin varhaiskasvatuskeskustelussa kerran puolella vuodessa. Tämä olisi arvokasta tietoa vanhemmille päivittäin tai viikoittain, jotta vanhemmat voisivat tukea lapsen kasvua ja kehitystä kotona, vanhemmat kuvailivat. Usein vanhemmat kokivat kuulleensa päivän päätteeksi "päivä meni hyvin", mutta eivät kuitenkaan konkreettisemmin mitä tämä tarkoittaa. Vanhemmat kuvailivat, että tietävät päiväkodin arjen olevan hektistä, jonka vuoksi ei voi vaatia työntekijöitä

tietämään kaikkea lapsen päivästä, mutta toivoivat saavansa konkreettisempaa tietoa edes kerran viikossa.

H5: "Päivittäiskuulumisia olis tosi kiva kuulla enemmän, kun tos isommas ryhmäs huomaa, et siel se tieto ei samanlailla pysty siirtymään hoitajalta toiselle. Ei oi-keestaan sit kuule muuta ku, et ihan ok päivä, et ei mitään isompaa kriisii, on nukkunut ja näin. Et sellanen päivittäinen kuuleminen ois kiva jos välillä olis sel-lasta vähän konkreettista, että kenen kanssa leikki ja mitä leikki. Se on yks sellanen, mut ei sen tartte olla joka päivä, mut jos edes kerran viikossa kuulis enem-män."

H4: "Et vaikkakin on hyvin mennyt niin sit vois olla kiva kuitenkin kuulla se, et mi-ten on mennyt hyvin. Ja sit sielt voi noustakin jotain mitä ei oo ite ajatellukaan."

H2: "Siin on tyypillisesti kun täällä päivä kulkee omaa kulkuaan, et siinä ei välttä-mättä sitten hoitajallakaan ole välttämättä aikaa irrottautua."

Lisäksi vanhemmat toivat esille, että ajan löytäminen asioiden kertomiselle on haasta-vaa. Hektisen työnkuvan puolesta vanhemmat ymmärsivät, etteivät voi työllistää työntekijöitä tuonti- ja hakutilanteissa liikaa. Tämän vuoksi vanhemmat ehdottivat, että olisi mahdollista pyytää aikaa seuraavalle päivälle tai viikolle, ettei tapaaminen venyisi kuu-kausien päähän, mikäli mielessä on jokin asia, josta haluaisi päiväkodin henkilökunnan kanssa puhua mahdollisimman pian. Osa vanhemmista kertoi huolensa siitä, että var-haiskasvatuskeskustelu on liian harvoin näiden asioiden läpikäymiseen. Kuusi kuukautta lapsen elämässä on pitkä aika, jonka aikana tapahtuu paljon lapsen kasvun ja kehityksen näkökulmasta. Tämän vuoksi lyhyemmät keskustelut lukukauden alussa ja lopussa voi-sivat toimia, jotta varhaiskasvatuskeskusteluun ei kasautuisi liikaa asioita keskustelta-vaksi. Kaikki vanhemmat toivoivat enemmän aikaa keskustelulle ja vuorovaikutukselle.

Osa vanhemmista koki, että päiväkotitapaamisen alussa olisi hyvä tiedottaa vanhempia päiväkodin konseptista ja siitä mitä se pitää sisällään. Vanhemmat kertoivat huolensa siitä, että lasta tuodessa päiväkotiin henkilöstö oletti, että vanhemmat tietävät mikä on päiväkotia. Ilman kokemusta lapsista tämä oli osan vanhemman mielestä hyvin haasta-vaa. Vanhempia olisi hyvä perehdyttää siitä mitä päiväkodissa tehdään, kuka työntekijä vastaa mistäkin, kuinka toimitaan, mitä päivä pitää sisällään sekä mitä vanhemman pitää tuoda päiväkotiin lasta tuodessaan.

H3: "Tää on meidän ensimmäinen päiväkotia missä lapset on, ne on ollut kyllä muunlaisessa hoidossa – niin mä oon sit tän kautta yrittänyt päästä sisään mitä tarkoittaa lasten kunnallinen lastenhoito päiväkodissa, joka siis oli täysi mysteeri ennen kun silloin ensimmäinen lapsi hoitoon tuli. Ylipäänsä tuntui silloin, että mä en ymmärrä mitään mitä se tarkoittaa niin kun päiväkotia. Tunsin ittees todella tyh-mäksi tavallaan – mua kiinnostaa se mitä mun lapset täällä tekee ja miten se niin-kun toimii täällä päiväkodissa, minkälainen työpäivä, minkälaisia tehtäviä heillä

on. Koska mä oon niin pihalla niissä lastenhoidon hommissa. Mulla ei oo niin kun minkäänlaista kosketuspintaa ollu ennen kun oma ensimmäinen lapsi tuli tänne. Ei oo yhtään tuttua tällä alalla ja en yhtään tiä ja mä koen, että auttaisi että koska mua kiinnostaa niin mua auttaisi siinä yhteistyössä se, että mä tietäisin mahdollisemman paljon siitä, että miten täällä päiväkodissa asioita pyöritellään ja muutenkin kun pelkästään, että mitä se mun kullannuppuni tänään on tehnyt.”

Vanhemmat toivat esille myös päiväkodin ja vanhempien välisen viestinnän, jossa olisi parannettavaa. Vanhemmat toivoivat viestintään selkeyttä ja yksinkertaisuutta. Tällä vanhemmat viittasivat kotiin lähetettäviin sähköposteihin, jotka olivat toisinaan osan vanhempien mielestä sekavia ja epäselviä liitteineen.

Haastatteluissa puhuttiin paljon siitä, kuinka päiväkodin henkilökunnalla on paljon arvokasta tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä. Vanhemmat kokivat, että henkilökunta voisi enemmän oma-aloitteisesti tuoda esille tätä tietoa vanhemmille. Vanhemmat kertoivat, että eivät koe mahdottomana ajatuksena, että päiväkodin henkilökunta kysyisi onko vanhemmilla tarvetta keskustelulle tai kokevatko he tarvitsevansa tukea kasvatuskysymyksissä. Vanhemmat kuitenkin korostivat, että tätä kysyessä tulee luottamussuhteen muodostuminen olla jo pitkällä, eikä sitä kuulu kysyä utelemaan sävyyn. Osa vanhemmista kertoi, että voisi kokea tämän uhkaavana ja saattaisivat ajatella, ettei perhe-elämä kuulu päiväkodin henkilökunnalle. Osa vanhemmista oli hyvin vastaanottavaisia asian suhteen ja painottivat, että lapsen elämässä päiväkotia ja koti ovat hyvin kiinteästi yhteydessä. Tämän vuoksi päiväkodin henkilökunta voisi hyvin kysyä vanhemmilta kuulumisia perhe-elämästä. Haastatteluun osallistuneilta vanhemmista ei ole kysytty mitä heidän kotiin kuuluu, vaikka erityistä kriisiä tai haasteita ei kotona olisi ilmennytäkään.

H3: ”Kyllä mäkin ajattelen, että on hyvä että me tiedetään toisistamme paljon. Mutta sitten siinä on kuitenkin se jyrkkä raja silleen, että mitä mun perheen asiat sulle kuuluu tai että saattaa tulla herkästi silleen sieltä vaikka voi miettiä ittekin, että miksi mä nyt niin voimakkaasti reagoin. Eihän he mitään pahaa tarkoittanu.”

H5: ”Mä niinkun yleisesti sanottuna oon tosi tyytyväinen tähän ja näin. Tai ehkä se oli just tosta perheiden erilaisuudesta ja siin on niitä haasteita. – vanhemmuus ylipäättänsä se voi olla herkkä alue ja se on niin henkilökohtaista. Et kun ollaan hirveen tietoisia myös lasten asioista ja se on tosi hyvä asia. Mut mä ajattelen vanhempana, että olin tosi herkillä kun päiväkodista kysyttiin, et miten teil kotona menee, niin heti tuli mieleen, et oks sil lapsel joku, mitä tääl on tapahtunut, et miten nii?”

6 Johtopäätökset

Opinnäytetyömme tavoitteena oli selvittää tarvitsevatko vanhemmat tukea ja millaista tukea he konkreettisesti kaipaavat. Lisäksi tutkimme miten päiväkodin ja kodin välistä yhteistyötä voidaan kehittää niin, että se tukisi mahdollisimman hyvin vanhemmuutta. Tässä kappaleessa teemme haastatteluiden tuloksista johtopäätöksiä opinnäytetyömme teoreettiseen viitekehykseen peilaten.

6.1 Tarvitsevatko vanhemmat tukea?

Suomalaiselle päivähdolle on määritelty lainsäädännössä kaksi tehtävää: lasten kehityksen kokonaisvaltainen tukeminen ja perheiden kotikasvatuksen, sekä vanhemmuuden tukeminen (Varhaiskasvatuslaki 580/2015). Opinnäytetyömme tulosten mukaan haastateltavat äidit eivät olleet juuri tällä hetkellä tuen tarpeessa, mutta kokivat tärkeäksi tietää, että mikäli kriisi-, haaste- tai ongelmatilanne kotona tulee, on päiväkotiki se paikka mistä voi saada apua ilman leimaantumisen pelkoa. Vanhemmat nostivat esiin, että päivähdön kasvatusalan ammattilaiset voisivat herkemmin tarjota tukea perheille, mutta miettisi miten se parhaiten onnistuisi kukin perheen kohdalla.

Nykyisin vanhemmat kohtaavat monia ammattikasvattajia perheille ja lapsille suunnatuissa palveluissa. Jokainen vanhempi kohtaa jossain vaiheessa koulutettuja kasvattajia, terveydenhoitajia, psykologeja, kuraattoreita ja muita kasvatusalan ammattilaisia. Vanhemmat voivat helposti ajatella, että heillä täytyy olla paljon ja tietynlaista koulutusta osataksaan kasvattaa omaa lasta. Perheillä täytyy kuitenkin olla oikeus, velvollisuus ja mahdollisuus huolehtia jälkeläisistään. Viralliset tahot ovat vain perheen tukijoita ja auttavat vanhempia heidän kasvatustehtävässä sen ollessa tarpeellinen ja vanhemman toivossa näin. (Kiesiläinen 2004: 32–33.)

Haastateltavat pitivät tärkeänä pitkäkestoisen luottamuksellisen vuorovaikutussuhteen luomista päiväkodin työntekijän kanssa. Vanhemmat ymmärsivät päiväkodin kiireen, mutta toivoivat enemmän aikaa keskusteluihin. Se helpottaisi tuntuvasti puhumista myös arkaluontoisemmista asioista ja tukisi näin vanhemmuutta parhaiten. Mitä enemmän vanhempi luottaa työntekijään sitä enemmän hän haluaa vaihtaa ajatuksia lapsen ja perheen hyvinvoinnista ja kehityksestä työntekijän kanssa (Vilén ym. 2013: 54–70).

Haastateltavat toivat esiin, että perheen kannalta on hyvä jos päiväkodissa on henkilökunnassa yksi luottamushenkilö, joka tuntisi perheen arjen ja haasteet. Lapsiperheen ja sitä kautta myös lapsen hyvinvointi rakentuu luonnollisesti turvallisesta asumisesta, toimeentulosta sekä myös perheen sisäisistä suhteista, mutta myös ulkoisista vuorovaikutussuhteista (Rimpelä 2013: 35). Tulokset osoittivat myös, että vuorovaikutussuhteen laatu työntekijän ja vanhemman välillä oli ratkaisevassa roolissa. Vanhemman on mahdollisuus vuorovaikutukseen matalammalla kynnyksellä, mikäli luottamussuhde on syntynyt vanhemman ja työntekijän välille.

Opinnäytetyömme tulosten mukaan vanhemmuuden tukeminen on tärkeää päiväkodin arjessa ja kaikki haastateltavat tiedostivat ammattilaisten omaavan arvokkaan näkökulman lasten kasvatusta ja kehityksestä. Tulokset osoittivat, että vanhemmille on tärkeää tulla kuulluksi ja ymmärretyksi sekä saada tukea tai apua tarvitsemassaan asiassa matalalla kynnyksellä ja nopealla aikataululla. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on, että mahdollisimman suuri osa arjen haasteista voidaan kohdata ja ratkaista siellä ympäristössä missä lapset ovat (Lämsä 2013: 52).

Koivulan (2004: 98–99) mukaan sosiaalipalveluiden järjestäminen on kallista ja perheiden pitää voida todella huonosti saadaksesen ulkopuolista tukea. Vanhemmilla on usein korkea kynnyks hakea apua kodin ulkopuolelta tai se saattaa olla myös kustannuskysymys. Kaikilla vanhemmilla, joiden lapsi on päivähoitossa, on kuitenkin mahdollisuus matalan kynnyksen tukeen. On tärkeää myöntää, että perheet saattavat olla tuen tarpeessa. Se on tärkeä tieto niin ammattilaisille kuin perheille itselleenkin.

Päiväkodissa perheiden kohtaaminen on luontevaa. Vanhemmat tuovat ja hakevat lapsen kaksi kertaa päivässä. Päiväkodin henkilökunta näkee läheltä lapsen kasvun ja kehityksen. Päivähoidolla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa perheiden arkeen ja elämään positiivisella tavalla, koska se on niin intensiivistä. Näin ollen päiväkotiki on matalan kynnyksen paikka saada helposti moniammatillista neuvoa ja apua vanhemmuuteen lapsiperheen arjen tueksi. (Junttila 2004: 14.)

6.2 Vanhemmuus osana perheiden hyvinvointia

Vanhemmuuden ilot ja murheet kuuluvat osana jokapäiväistä perhe-elämää. Tärkeässä roolissa lapsen ja vanhemman hyvinvointia on lapsen ja vanhemman vastavuoroinen suhde. Vanhempien odotukset, tunteet ja mielialat voivat olla jatkuvassa muutoksessa

ja vaihtelevat tilanteesta toiseen riippuen missä kehitysvaiheessa lapsi juuri sillä hetkellä on. Perheen yhteiset ilot auttavat vanhempia jaksamaan. Suuret huolenaiheet ja riidat puolestaan lisäävät kuormitusta. (Lammi-Taskula – Bardy 2009: 60.) Jokaisessa perheessä tulee eteen vaikeita tilanteita, jolloin perhe on myös enemmän avun tarpeessa. Ne voivat paitsi häiritä perhe-elämää, mutta myös vaarantaa lapsen suotuisaa kasvua ja kehitystä. Kuormittavat tekijät perheessä voivat olla esimerkiksi vanhemman mielenterveysongelma, heikentynyt luottamus omiin vanhemmuuden taitoihin, vanhemman huono itsetunto, heikko sosiaalinen tuki, matala koulutus- ja tulotaso, lapsen vaikea temperamentti, huono parisuhde, isot elämänmuutokset tai vanhemman omat kaltoinkohtelukokemukset. Jos vanhemmilla on käytössä riittävästi voimavaroja ja kuormittavat tekijät eivät paina liikaa perhe-elämää, on perhe voimavarainen. Perheen haavoittuvuutta lisää voimavarojen puuttuminen tai jos kuormittavia tekijöitä on liikaa. Tällöin perheen tunne-elämä sekä myös fyysinen hyvinvointi on altis vahingoittumaan. (Honkanen 2009: 35.) Vanhemman ja kasvattajan välinen vuorovaikutus korostuu tässä tilanteessa huomattavasti, sillä kasvattajan on hyvä tietää lapsen elämässä tapahtuvat suuret muutokset ja kriisit. Näin päiväkodin henkilöstö voi tukea lapsen kasvua ja kehitystä hädän ja vaikeiden tilanteiden keskellä. Lisäksi kasvattajalla on tietäessään perheen tilanteesta mahdollisuus antaa lapselle erityistä tukea ja turvaa.

Keskeisessä roolissa lapsen kehitystä on vanhemmuus. Se on yksi tärkeimmistä suoja-tekijöistä ja voimavaroista riskioiloissa elävien perheiden kohdalla. Vanhemmat, jotka itse ovat erilaisten riskitekijöiden ympäröimänä, eivät välttämättä jaksakaan kantaa vastuuta terveestä vanhemmuudesta. Tämä johtaa usein myös puutteisiin lapsen oloissa ja kasvatuksessa. Vanhemmuuden tukemisella on mahdollisuus edistää sekä vanhempien, että lasten mielenterveyttä erottamattomasti. (Honkanen 2009: 37–38.) Näin ollen päivähoiton henkilökunnalla on tärkeä rooli vanhemmuuden tukemisessa. Tutkimustulostemme mukaan kyseisessä päiväkodissa ei ollut haastatteluun osallistuneilla vanhemmilla tarvetta tuelle, mutta tuen tarpeen mahdollisuus on vanhemmuudessa aina läsnä.

Lapsiperheissä esiintyvät ongelmat ovat usein perheen sisäisiä, eikä niitä aina huomaa ulkopuolinen. Lapsiperheillä on useita arkeen liittyviä haasteita, joihin he toivoisivat saavansa apua ammattilaisilta. Mikäli perheen ongelmat kasautuvat, voivat ne muodostua suuremmaksi kuin monet pienet arkea huolettavat riskitekijät. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämään tutkimukseen (2011) vastanneet vanhemmat kertoivat suurimmiksi kehitykseen liittyvistä huolenaiheista lapsen fyysiseen terveyteen ja elämäntapoihin liittyvät asiat. Osa vanhemmista oli ollut lievästi huolissaan tietokonepelien pelaamisesta

sekä lapsen sosiaalisiin suhteisiin tai tunne-elämään liittyvistä kysymyksistä. Kolmannes vanhemmista oli tuntenut huolta parisuhteen tilanteesta, maltin menettämisestä riskitilanteissa lapsen kanssa tai tuntenut riittämättömyyden tunteita vanhempina. Eriyistä huolta äideillä aiheuttivat usein myös tunne vastuun kantamisesta yksin ja yksinäisyydestä, sekä jatkuva syyllisyyden tunne. Äideillä esiintyi isää enemmän perheeseen tai vanhemmuuteen liittyviä huolia. Vanhemmuuteen vaikuttaa myös huoli taloudellisesta tilanteesta. (Perälä – Salonen – Halme – Nykänen 2011: 37–44.) Päiväkoti, jossa toteutimme opinnäytetyömme haastatteluosuuden, oli espoolaista seutua, jossa asuu keskimääräistä enemmän hyväosaisia perheitä. Tämä luo tietynlaista turvaa lapsen kasvulle ja kehitykselle. Mikäli haastatteluosuus olisi toteutettu alueella, jossa asuu keskimääräistä enemmän huono-osaisia perheitä, olisi tuloksissa voinut näkyä huoli taloudellisesta tilanteesta.

Kaikki haastatteluun osallistuneet vanhemmat kertoivat, ettei heillä ole tällä hetkellä tuen tarvetta. He olivat tyytyväisiä saamaansa palveluun ja kokivat, että huolen puheeksiottaminen oli helppoa kyseisessä päiväkodissa. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen teettämän tutkimuksen (2011) mukaan 87 prosenttia vanhemmista totesi huolista puhumisen olevan helppoa päivähoidon ammattilaisten kanssa. Puolet tutkimukseen osallistuneista vanhemmista kertoivat myös, etteivät tarvitse tukea vanhemmuuteen. Tutkimuksessa kävi ilmi, että jopa neljännes vanhemmista ei hakenut ammattilaisen apua huoliinsa saatuaan apua ystäviltä ja läheisiltä. Vanhemmat toivat tutkimuksessa ilmi, että suurin syy olla hakematta apua ammattilaisilta on halu hoitaa ongelmat perheen sisällä. (Perälä – Salonen – Halme – Nykänen 2011: 37–44.) Tämä näkyi myös meidän teettämässä haastattelussa, jossa vanhemmat kokivat haluavansa ratkaista mahdolliset ongelmat itse tai ystäväpiirin tuella.

6.3 Ajatuksia yhteistyökumppanille

Kaikista haastatteluista nousi esiin, että päiväkoti on lapsiperheille tärkeä arjen ja vanhemmuuden tuki, jota vanhemmat arvostavat paljon. Päivähoidon kasvatuksen ammattilaiset on koulutettu kohtaamaan perheitä ja tarjoamaan apua sekä tukea vanhemmille. Tukemisessa auttaa tieto lapsesta ja perheen elämäntilanteesta. Työntekijälle on esimerkiksi tärkeää tietää onko perheessä yksi tai useampi lapsi ja onko päiväkotiasiakkuus perheelle uusi tai aiemman lapsen vuoksi tuttu. Tämä tieto auttaa työntekijälle selvittämään millaisesta tuesta ja avusta perhe eniten hyötyisi. Työntekijää auttavat parhaiten vanhemmuuden tukemisessa erilaiset keskustelut vanhempien kanssa, joihin kannattaa

varata aikaa. Keskustelujen apuna voidaan käyttää erilaisia menetelmiä ja työtapoja kuten esimerkiksi vanhemmuuden roolikartta (Vanhemmuuden roolikartta 2013). Roolikartta auttaa työntekijä keskustelemaan vanhemmuudesta sekä avaamaan vanhemmuuteen kuuluvia tehtäväalueita. Työntekijällä on vanhemmuuden tukemisen kannalta erityisen tärkeää olla tietoinen perheiden erilaisista elämäntilanteista, että hän voi tarjota apua ja tukea perheelle juuri heidän tarpeiden mukaisesti. Esimerkiksi tieto siitä onko perheessä pitkäaikaissairas, vammainen lapsi, lasta odottava äiti, sisaruksia, kaltoinkohdeltua tai vastikään kohdattu kuolemaa auttaa työntekijää ymmärtämään sekä tukemaan perhettä paremmin. (Järvinen – Laine – Hellman-Suominen 2009: 15–17.)

Työntekijän ja perheen väliseen yhteistyöhön eli kasvatuskumppanuuteen tulisi panostaa heti kun perheen päiväkotiasiakkuus alkaa. Kasvatuskumppanuus on ehto vastavuoroiselle, jatkuvalla ja sitoutuneella vuorovaikutussuhteella vanhempien ja henkilöstön välillä. Molemminpuolinen kunnioitus ja kuulluksi tuleminen kokemus johtaa jaetun ymmärryksen saavuttamiseen ja sitä kautta syvemmän luottamussuhteen rakentumiseen. (National Curriculum Guidelines on Early Childhood Education and Care in Finland 2004: 28–29.)

Kaikki haastateltavat ilmaisivat myös lyhyiden kuulumisten vaihdon työntekijän kanssa lapsen tuonti- ja hakutilanteessa tärkeiksi. Päivittäinen kuulumisten vaihto kertoo vanhemmalle, että työntekijä suhtautuu lapseen ja perheeseen myönteisesti ja arvostavasti. Näin työntekijän kunnioittava suhde lapseen ja perheeseen muodostaa perustan vanhemman ja työntekijän toimivalle yhteistyösuhteelle. (Alasuutari 2006: 85.) Vanhemmat kuvailivat, että tietävät päiväkodin arjen olevan hektistä, jonka vuoksi ei voi vaatia työntekijöitä tietämään kaikkea lapsen päivästä, mutta toivoivat saavansa konkreettisempaa tietoa edes kerran viikossa.

Kasvatuskumppanuus voi asettaa usein myös haasteita vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten vuorovaikutussuhteelle. Vanhemmat ja ammattilaiset ovat paitsi oman ryhmän edustajia myös aina yksilöitä. Se tarkoittaa, että jokaisen kokemusmaailma vaikuttaa vuorovaikutustilanteeseen. Vanhempien ja ammattilaisten suhde saa alkunsa tutustumisella toisiinsa. Tutustumisen kautta molemmat osapuolet rakentavat kuvaa siitä, voiko kumppaniin luottaa. Ammattilaisella on vastuu luoda suotuisat puitteet toimivalle kasvatuskumppanuudelle. Lisäksi varhaiskasvatuksen ammattilaiselta odotetaan omien ajattelu- ja toimintatapojen kriittistä arviointia, joka liittyy vahvasti ammatilliseen kehittymiseen. Kumppanuuden yhdeksi keskeisimmistä asenteellisista ehdoista on herkkyyys

hyväksyä erilaisia elämäntapoja ja itsestä poikkeavan kunnioittaminen. Vanhempien tulkinta kumppanuudesta voi vaihdella sillä perusteella kuinka syvällisesti vanhemmat lähtevät rakentamaan kumppanuussuhdetta henkilöstön kanssa. Ymmärrys hyvästä vanhemmasta tai varhaiskasvatuksen ammattilaisesta perustuu yksilön omaan arvomaailmaan ja kokemuksiin. Työntekijän innostus omasta työstä sekä aito lapsesta välittäminen herättävät vanhemmista luottamusta ja luovat pohjan kumppanuussuhteelle. Myös tapa, jolla keskustelukumppanit kuulevat ja tulkitsevat toistensa uskomuksia, sekä puhuvat toisille on kasvatuskumppanuuden kehittymisen kannalta ratkaisevaa. (Karila 2006: 94–100.)

Useat haastateltavat vanhemmat kertoivat huonon vanhemman leimaantumisen pelosta. Monet vanhemmat ovat nykypäivänä huolissaan omista vanhemmuuden taidoista, sekä maltin menettämisestä ristiriitatilanteissa. (Halme – Perälä – Vuorisalmi 2014: 105–108). Erilaiset henkilökunnan koulutukset vanhemmuuden tukemisesta auttavat syventämään ammattilaisten asiantuntijuutta kyseisellä alueella.

Sukupolvien välisten ketjujen heikentymisen takia lapsiperheet ovat usein yksin oman vanhemmuutensa kanssa. Aiemmin eri sukupolvien välinen tiivis yhteisöllisyys tuki myös vanhemmuutta ja tietoa välittyi helposti sukupolvelta toiselle. Nykyään viranomaisen on usein se, keneltä vanhempi saa apua ja neuvoa. Kasvatusalan ammattilaisten pitää olla herkkänä huomatakseen milloin vanhemmat voivat tarvita tukea ja erilaista tietoa lapsen kehitykseen tai kasvuun liittyvistä asioista. (Vilén ym. 2013: 120–121.)

6.4 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyömme teoriataustaksi valitsimme kasvatuskumppanuuden, joka on ajankohdainen teema yhteiskunnallisesti sekä globaalistikin. Kasvatuskumppanuuden tärkeys vanhemman ja kasvattajan välillä korostuu muutosten keskellä. Päiväkodin varhaiskasvatustyö on suurissa muutoksissa ja yhteiskunnalliset haasteet vaativat varhaiskasvatukselta paljon. Uusi varhaiskasvatuslaki vaatii varhaiskasvatukselta suuria muutoksia ja säästöjä mm. ryhmäkokoja kasvattamalla.

Eettinen vastuu oli läsnä opinnäytetyömme prosessin jokaisessa vaiheessa. Tuotimme luotettavaa tietoa ja kunnioitimme tutkittavien oikeuksia ja yksityisyyttä. Luotettavuus

tässä työssä tarkoittaa sitä, että nauhoitimme haastattelut ja kirjoitimme ne auki täsmälleen sellaisena miten ne oli meille kerrottu. Kunnioitimme haastateltavien näkemyksiä ja itsemääräämisoikeutta. Pyrimme omalla toiminnallamme luomaan haastattelutilanteen, joka oli rento ja eteni omalla painollaan. Annoimme haastateltaville itse päättää mitä ja kuinka paljon he halusivat antaa opinnäytetyön käyttöön. Haastatteluissa kiinnitimme erityishuomiota myös siihen, että emme johdattelisi millään tavalla haastateltavia tai pyrkinyt omilla sanomisilla tai eleillä vaikuttamaan vastauksiin. Eettisesti kestävän tiedon hankinta edellyttää suostumusta ja tarkoittaa sitä, että suostumus perustuu vapaaehtoisuuteen (Kuula 2006: 124–125).

Tutkimuseettisten periaatteiden mukaisesti varmistimme, että opinnäytetyö on oikeudenmukainen ja että siitä on hyötyä. Opinnäytetyön prosessin alussa kävimme pohdiskelua ja selkeytimme miksi me kyseistä aihetta tutkimme ja millä ehdoilla valitsimme opinnäytetyön aiheen. (Tuomi – Sarajärvi 2009: 129.)

Tuloksia julkistaessa huolehdimme, että tutkittavien anonymiteetti säilyy eikä henkilöllisyys paljastu. Mitä arkaluontoisemmasta tutkimuksesta tai aiheesta on kysymys, sitä tärkeämpää on suojata tutkittavan anonymiteetti. (Eskola – Suoranta 1998: 57.) Opinnäytetyömme aihe on arkaluontoinen, sillä tutkimme vanhempien ja kasvattajien välistä toimijuutta ja sitä kuinka vanhemmat kokevat saavansa tukea päiväkodin henkilökunnalta. Huolehdimme haastateltavien anonymiteetista, kerroimme vaitiolovelvollisuudesta ja luottamuksellisuudesta. Korostimme tätä heti kutsukirjeessä, jolla kutsuimme vanhemmat haastatteluun. Lisäksi informoimme haastateltavia edellä mainituista asioista haastattelun alkaessa. Haastattelun aluksi pyysimme myös jokaiselta haastateltavalta suostumuksen haastattelun nauhoittamiseen. Kerroimme myös, että emme julkaise tutkimuspäiväkodin nimeä opinnäytetyössämme, sillä halusimme suojata haastateltavien identiteetin. Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä lisää tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisen eri vaiheista selvästi ja totuudenmukaisesti (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara: 2009: 232–233).

Opinnäytetyömme luotettavuutta lisää myös tutkijatriangulaatio. Useat tutkijat, joka tässä tapauksessa on kaksi opinnäytetyön tekijää, keräsi, analysoi ja tulkitsee aineistoin yhdessä, joka lisää tutkimuksen luotettavuutta (Eskola – Suoranta 1998: 70). Tutkijatriangulaatio mahdollisti koko opinnäytetyönprosessin ajan asioiden monipuolisen ja kriittisen tarkastelun eri näkökulmista.

Aiheemme oli myös haastateltaville mielenkiintoinen ja he olivat hyvin mielellään kehittämässä päiväkodin toimintaa. Haastateltavat kertoivat, että haastattelu auttoi heitä pohtimaan vanhemmuutta ja mahdollista tuen saantia syvällisemmin. Suhteemme haastateltaviin oli neutraali, sillä emme tunteneet heitä aikaisemmin ja näin ollen olimme tunteettomia toisillemme. Neutraalin suhteen vuoksi koemme, että saimme luotettavaa ja pätevää tietoa haastateltavilta.

7 Pohdinta

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli antaa 3-5-vuotiaiden lasten vanhemmille mahdollisuus kertoa omista kokemuksistaan ja mielipiteistään liittyen vanhemmuuden tukemiseen. Lisäksi halusimme antaa heille mahdollisuuden kertoa kuinka päiväkodin ja kodin välistä yhteistyötä voisi kehittää niin, että se tukisi mahdollisemman hyvin vanhemmuutta. Halusimme kuunnella vanhempia aidosti ja mielestämme onnistuimme tavoitteessamme. Kiinnostus opinnäytetyön aihetta kohtaan lähti omasta kiinnostuksestamme päivähoiton vanhempien vanhemmuutta ja sen tukemista kohtaan. Yhteistyöpäiväkoitimme oli myös innostunut aiheestamme. Halusimme samalla kehittää omaa osaamis-tamme liittyen vanhemmuuden tukemiseen ja saimme mahdollisuuden tuottaa työelämälle jotain hyödyllistä heidän työnsä kannalta.

Valitsemamme tutkimusmenetelmä sopii haluamaamme näkökulmaan ja opinnäytetyömme tavoitteisiin. Halusimme luoda vanhemmille mahdollisuuden puhua avoimesti, jolloin haastattelu oli mielestämme paras aineistonkeruumenetelmä. Jälkikäteen ajattel-ten olisimme kuitenkin voineet muokata joitakin haastattelukysymyksiä ja -teemoja hie-man erilaisiksi. Saimme niiden avulla paljon mielenkiintoista tietoa, mutta muutama ky-symys oli epäolennainen tutkimuskysymystemme kannalta. Ensimmäisen haastattelun jälkeen poistimme muutaman kysymyksen ja muotoilimme muutaman kysymyksen toi-sella tavalla. Olimme kuitenkin tyytyväisiä aineistoomme emmekä kokeneet, että mitään olennaista olisi jäänyt kysymättä. Osa tiedoista oli vain opinnäytetyömme kannalta tar-peetonta.

Opinnäytetyöprosessi lisäsi tietojamme vanhemmuuden tukemisesta ja kuinka toimia tu-levaisuudessa lastentarhanopettajana vanhemmuutta tukien. Vanhemmuuteen liittyvät kysymykset saivat uuden näkökulman, kun tarkastelimme niitä vanhempien silmin. Tu-tustuimme opinnäytetyön teon myötä käytännön kautta erilaisiin tutkimusmenetelmiin. Saimme kokeilla aidossa ympäristössä ja aitojen ihmisten kanssa aiheeseemme sopivaa tutkimusmenetelmää, joka oli teemahaastattelu. Saimme kokeilla oppimiemme tietojen yhdistämistä käytäntöön.

Opinnäytetyön teko oli kokonaisuudessaan haastava prosessi, mutta pyrimme laatimaan aikatauluja säännöllisin väliajoin tavoitteidemme saavuttamiseksi. Uskomme tämän aut-taneen meitä eteenpäin opinnäytetyötä tehdessä. Keskinäinen yhteistyömme sujui hyvin

ja olimme paljon vuorovaikutuksessa opinnäytetyötä tehdessä. Saimme toisiltamme tukea ja kannustusta opinnäytetyön eri vaiheissa. Haasteita opinnäytetyön tekemiselle aiheutti stressaava ja kiireinen kevät, jonka aikana tuli viedä opinnäytetyötä eteenpäin ja toteuttaa haastattelut muiden isompien koulutehtävien ohella. Veimme opinnäytetyötä eteenpäin kesällä, jotta saisimme opinnäytetyömme palautettua heti syksyn alussa. Opinnäytetyön teko kuitenkin viivästyi, kun kummallakin alkoi 3.harjoittelu syksyn alussa.

Koemme, että kasvatuskumppanuudella on mahdollisuus edesauttaa perheen varhaista ongelmiin puuttumista, sekä toimia ennaltaehkäisevänä tukimuotona perheille. Päiväkodin henkilökunnan ja vanhempien välinen yhteistyö mahdollistaa sen, että vanhemmilla on mahdollisuus saada ajoissa apua kasvatukseen ja vanhemmuuteen liittyviin haasteisiin. Laajemmassa mittakaavassa kasvatuskumppanuudella voidaan ehkäistä perheiden kriisitilanteita. Kasvatusalan ammattilaisilla on mahdollisuus neuvoa perheitä sinne, mistä he voivat saada parhaiten apua ongelmatilanteissa.

Halusimme tuoda opinnäytetyössämme esille vanhempien näkökulmia vanhemmuuden tukemisesta, jotta päiväkodin henkilökunnalla olisi mahdollisuus kehittää toimintatapojaan ja saada uusi näkökulma aiheeseen. Vanhemmuuden tukeminen on ensiarvoisen tärkeää, jonka vuoksi uskomme opinnäytetyöllämme olevan merkitystä päiväkodin toiminnan kehittämisessä ja eteenpäin viemisessä. Vanhempien näkökulman ymmärtäminen auttaa ammattilaisia kehittämään toimintaansa, jossa vanhemmat ja työntekijät toimivat tasavertaisina kasvattajina. Uskomme, että tästä opinnäytetyöstä voi olla hyötyä myös muille päiväkodeille. Päiväkodin työntekijät voivat peilata omia käytäntöjään opinnäytetyömme tuloksiin ja saada vahvistusta toiminnalleen tai kehittää sitä eteenpäin. Tulevina alan ammattilaisina meillä on mahdollisuus muutokseen omalla kohdallamme ja voimme pyrkiä tukemaan mahdollisimman hyvin vanhempia heidän kasvatuskysymyksissään. Pyrkimällä päivittäin itse ottamaan kontaktia vanhempiin pystymme olemaan lähestyttävissä ja nimenomaan heitä varten.

Opinnäytetyötä voisi kehittää toteuttamalla samankaltainen haastattelututkimus myös päiväkodin työntekijöille. Kasvattajilta saadulta tiedolla voisi kehittää entisestään päiväkodin toimintatapoja ja näin ollen myös tukea vanhempia paremmin kasvatustehtävässä. Lisäksi haastattelututkimuksen voisi toteuttaa muutamassa lähipäiväkodissa, jolloin saataisiin vertailukohteita tutkimustuloksille. Haastatteluun osallistuneet olivat kaikki äitejä.

Tämän vuoksi tutkimusaineisto iseiltä voisi olla myös kiinnostava ja saada aiheelle uuden näkökulman. Myös monikulttuurisuus on lisääntymässä Suomessa ja rikastuttamassa myös päiväkotien elämää. Meidän aineistonkeruuseen osallistuivat ainoastaan kantasuomalaiset äidit ja kannattaakin pohtia millaisia tuloksia voisimme saada ei-suomalaisista kulttuuritaustaa omaavilta vanhemmilta. Riippuen monikulttuuristen perheiden määrästä, voisi päiväkotitoteuttaa vastaavan kyselyn erikseen heille. Vastausten pohjalta päiväkotit voisi saada arvokasta tietoa vanhemmuudesta monikulttuurisissa perheissä sekä kehittää ja muokata vastaavasti työskentelytapoja heidän kanssaan.

Valmiin työmme toimitamme työelämäkumppanillemme, jotta he saavat kaiken mahdollisen hyödyn opinnäytetyöstämme miettiessä työntekijöiden koulutusta, sekä yhteistyössä vanhempien kanssa. Opinnäytetyötämme lukemalla työelämäkumppani saa myös teoretietoa hyvästä varhaiskasvatuksesta ja päivähoidosta, vanhemmuudesta ja sen haasteista, lapsiperheiden hyvinvoinnista, sosiaalipedagogisesta työstä päivähoidossa sekä kasvatuskumppanuudesta.

Lähteet

Alasuutari, Maarit 2006. Kulttuuriset kehykset kasvatusvuorovaikutuksessa. Teoksessa Karila, Kirsti – Alasuutari, Maarit – Hännikäinen, Maritta – Nummenmaa, Anna Raija – Rasku-Puttonen, Helena(toim.): Kasvatusvuorovaikutus 2006. Tampere: Vastapaino. 70–90.

Bronfenbrenner, Urie 1979. The Ecology of Human Development. Experiments by Nature and Design. Cambridge: Harvard University Press. 197.

Eskola, Jari – Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Espoon varhaiskasvatussuunnitelma 2013. Kestävemmän elämäntavan alkupolulla. Espoon suomenkielinen varhaiskasvatus. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta. Verkko-dokumentti. <<http://www.espoo.fi/download/noname/%7BAFB7AE5E-7D21-4CF3-8F32-977B2885A83B%7D/42804>>. Luettu 05.04.2015.

Halme, Nina – Perälä, Leena-Marja 2014. Lapsiperheiden huolet ja avunsaanti. Teoksessa Lammi-Taskula, Johanna – Karvonen, Sakari(toim.): Lapsiperheiden hyvinvointi 2014. Tampere: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 216–226.

Halme, Nina – Perälä, Marja-Leena – Vuorisalmi, Merja 2014. Tuki, osallisuus ja yhteistoiminta lasten ja perheiden palveluissa. Työntekijöiden näkökulma. Loppuraportti 4. Tampere: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hirvonen, Ari 2006. Eettisesti hyvä tutkimus. Teoksessa Hallamaa, Jaana–Launis, Veikko–Lötjönen, Salla–Sorvali, Irma (toim.): Etiikka ihmistieteille. Tietolipas 211. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden seura. 31–49.

Hjerpe; Reino 2011. Hyvinvointi, hyvä elämä ja onnellisuus. Teoksessa Kontula, Osmo(toim.): Suomalaisen hyvinvoinnin ja onnellisuuden tulevaisuus. Väestöliitto. Helsinki: Markkinointi Oy. 210–230.

Heinämäki, Liisa 2012. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2012. Varhaiskasvatus yhteisöllisyyden vahvistamisen paikkana. Verkkodokumentti. <http://www.koulujaymparisto.fi/varhaiskasvatusseminaari_2012/Varhaiskasvatus_yhteisollisyyden_vahvistamisen_paikkana.pdf> Luettu 26.10.2015.

Hoffrén, Jukka – Rättö, Hanna 2011. Hyvinvoinnin mittarit. Teoksessa Saari, Juho(toim.): Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus. 219–239.

Honkanen, Hilikka 2009. Neuvola mielenterveyden edistäjänä. Teoksessa Kylmä, Jari – Nikkonen, Merja – Kinnunen, Pirjo – Korhonen, Teija (toim.): Näetkö mielenterveyden edistämisen mahdollisuudet? Kuopio: Suomen Graafiset palvelut Oy, 35–38.

Hovi-Pulsa, Raija 2008. Arkisuuntautunut perhetyö – Rajat ja mahdollisuudet. Teoksessa Viinämäki, Leena(toim.): 14 puheenvuoroa sosionomien (AMK) asemasta Suo-

men hyvinvointiasiantuntija järjestelmässä. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A: Raportteja ja Tutkimuksia 2. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisuja. 115–123.

Huhtanen, Kristiina 2004. Varhainen puuttuminen - ennaltaehkäisevää ja korjaavaa toimintaa yhteiskunnan eri tasoilla. Teoksessa Keskinen, Soili – Virjonen, Heli (toim.): Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki. Tammi. 188–210.

Hämäläinen, Juha 2003. Arkilähtöinen sosiaalipedagogiikka. Sosiaalipedagoginen aikakauskirja. Suomen sosiaalipedagoginen seura ry. Vuosikirja. Kuopio. 65–75.

Hämäläinen, Juha – Kurki, Leena 1997. Sosiaalipedagogiikka. Porvoo: WSOY.

Junttila, Henna 2004. Johdanto. Teoksessa Keskinen, Soili – Virjonen, Heli (toim.): Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Tammi. 12–18.

Järvinen, Mervi – Laine, Anne – Hellman-Suominen, Kirsi 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.

Kananen, Jorma 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 111. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, Jorma 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 176. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karila, Kirsti 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Karila, Kirsti – Alasuutari, Maarit – Hännikäinen, Maritta – Nummenmaa, Anna Raija – Rasku-Puttonen, Helena (toim.): Kasvatustuorovaikutus 2006. Tampere: Vastapaino. 91–108.

Karila, Kirsti – Nummenmaa, Anna Raija 2001. Matkalla moniammattillisuuteen. Kuvauskohteena päiväkotit. Helsinki: WSOY.

Kaskela, Marja – Kekkonen, Marjatta 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerrus Oy. 34–38.

Kasvatuskumppanuus 2014. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Verkkodokumentti. Päivitetty 31.10.2014. <http://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/varhainen-avoin-yhteistoiminta/kasvatuskumppanuus>. Luettu 4.12.2014.

Kekkonen, Marjatta 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoitajan diskursiivisilla näyttämöillä. Väitöskirja. Tutkimus 72/2012. Tampere: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lapset, nuoret ja perheet -osasto.

Kekkonen, Marjatta 2014. Perheiden lastenhoito järjestelyt ja tyytyväisyys päivähoitopalveluihin. Teoksessa Lammi-Taskula, Johanna–Karvonen, Sakari (toim.): Lapsiperheiden hyvinvointi 2014. Tampere: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 258–272.

Kempainen, Jaana 2001. Kotikasvatus kolmessa sukupolvessa. Jyväskylä studies in education, psychology and social research 190. Jyväskylän yliopisto. 14–16.

Kiesiläinen, Liisa 2004. Vuorovaikutusvastuu. Ammatilliset vuorovaikutustaidot kasvatustyhteisössä. Arator Oy.

Koivula, Maija 2004. Vanhempien kokemuksia perhetyöstä päiväkodissa. Teoksessa Keskinen, Soili – Virjonen, Heli (toim.): Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki. Tammi. 73–104.

Kuula, Arja 2006. Yksityisyyden suoja tutkimuksessa. Teoksessa Hallamaa, Jaana – Launis, Veikko – Lötjönen, Salla – Sorvali, Irma (toim.): Etiikka ihmistieteille. Tietolipas 211. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden seura. 124–140.

Lammi-Taskula, Johanna – Bardy, Marjatta 2009. Vanhemmuuden ilot ja murheet. Teoksessa Lammi-Taskula, Johanna – Karvonen, Sakari – Ahlström Salme sekä Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (toim.): Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Helsinki: Yliopiston kirjapaino, 60–62.

Lammi-Taskula, Johanna – Karvonen, Sakari (toim.) 2014. Lapsiperheiden hyvinvointi 2014. Tampere: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.

Lämsä, Anna-Liisa 2013. Mistä kasvatuskumppanuudessa on kyse? Teoksessa Lämsä, Anna-Liisa (toim.): Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Juva: Bookwell Oy. 49–93.

Miller, Helena – Törrönen, Maritta 2010. Arvostava ja aito kohtaaminen. Teoksessa Törrönen, Helena – Pärnä, Katariina (toim.): Voimaannuttavat suhteet perhekuntoutuksessa. Mannerheimin lastensuojeluliiton lasten ja nuorten kuntoutussäätiö. 67–87.

Määttä, Paula 1999. Perhe asiantuntijana. Erityiskasvatuksen ja kuntoutuksen käytännöt. Jyväskylä: Atena.

National Curriculum Guidelines on Early Childhood Education and Care in Finland 2004. Stakes. Verkkodokumentti. <<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/75535/267671cb-0ec0-4039-b97b-7ac6ce6b9c10.pdf?sequence=1>>. Luettu 30.07.2015.

Ojakangas, Mika 1997. Lapsuus ja auktoriteetti. Pedagogisen vallan historia Snellmanista Koskenniemeen. Väitöskirja. Helsinki: Tutkijaliitto. 56–61.

Owen, Margaret Tresch – Ware, Anne M. – Barfoot, Bill 2000. Caregiver-child and mother-child interactions. Early Childhood Research Quarterly. Volume 15. Issue 3. 413–428.

Perälä, Marja-Leena – Salonen, Anne – Halme, Nina – Nykänen, Sirpa 2011. Miten lasten ja vanhempien palvelut vastaavat tarpeita? Vanhempien näkökulmia. Tampere: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. 36/2011. 37-44.

Pääkaupunkiseudun päivähoiton asiakaskysely 2014. Feelback Oy. Verkkodokumentti. <<http://www.espoo.fi/download/noname/{25FB0471-7B90-4BFF-A732-7999C0A5DB58}/54725>>. Luettu 26.1.2015.

Ranne, Kaarina 2002. Sosiaalipedagoginen orientaatio - eräs vastaus sosiaali ja terveysalan ammatillisten käytäntöjen kehittämiseen. Ammatikasvatuksen aikakauskirja 4(1). 28–35.

Reunamo, Jyrki (toim.) 2014. Varhaiskasvatuksen kehittäminen. Kehitystehtäviä ja ratkaisumalleja. Juva: PS-Kustannus.

Rimpelä, Matti 2013. Kasvatuskaaoksesta yhteiseen ymmärrykseen. Teoksessa Lämsä, Anna-Liisa (toim.): Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Juva: Bookwell Oy. 17–47.

Ruusuvuori, Johanna 2010. Litteroijan muistilista. Teoksessa Ruusuvuori, Johanna – Nikander, Pirjo – Hyvärinen, Matti(toim.): Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino. 424–431.

Rönkkö, Leena – Rytönen, Timo 2010. Monisäikeinen perhetyö. Helsinki: WSOY. 53–55.

Rönkä, Anna – Kinnunen, Ulla 2002. Perhe ja vanhemmuus. Keuruu. Otavan kirjapaino Oy. 4–5.

Saari, Juho 2015. Huono-osaiset hyvinvointivaltiossa. Kestävää kasvua ja työtä-ohjelma. Itä-Suomen yliopisto. Verkkodokumentti. <https://www.thl.fi/documents/10531/1787240/Osallistu_Seminaari11032015_Juho_Saari.pdf/6c14c825-1ea9-47e7-b87c-cf3ff8b86058>. Luettu 31.10.2015.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2002. Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Julkaisuja 9.

MUTT

Sosiaalipedagogiikka 2014. Sosiaalipedagogiikan seura ry. Verkkodokumentti. Päivitetty n.d. <<http://www.sosiaalipedagogiikka.fi/sosiaalipedagogiikka/>>. Luettu 29.12.2014.

Tast, Eeva 2007. Juuret ja siivet. Sosiaalipedagoginen orientaatio varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Hämäläinen, Juha – Nivala, Elina(toim.): Sosiaalipedagoginen aika-kausikirja.

8. vuosikerta. Kuopion yliopisto. Suomen sosiaalipedagoginen seura ry. 17–50.

Tuomi, Jouni – Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vaaramaa, Marja – Karvonen, Sakari – Kestilä, Laura – Moisio, Pasi – Muuri, Anu (toim.) 2014. Suomalaisten hyvinvointi 2014. Terveiden ja Hyvinvoinnin laitos. Helsinki: THL.

Valtari, Anu. 2012. Lapsiperheen sujuva arki. Verkkohaastattelun tulokset. Fountain Park Oy. Verkkodokumentti. N.d <http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/72c01c804b5c14ebbc68ff8fcc181101/verkkohaastattelun_yhteen_veto_240512.pdf?MOD=AJPERES&Imod=2114756356> Luettu 16.7.2015.

Vanhemmuuden roolikartta 2013. Vanhemmuuden viisi keskeistä osa-aluetta. Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymä. Verkkodokumentti. Päivitetty n.d. <<http://www.vslk.fi/index.php?id=19>>. Luettu 2.12.2014.

Varhaiskasvatuslaki 580/2015 § 2a. Annettu Helsingissä 08.05.2015.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2012. Stakes. Oppaita 56. Verkkodokumentti. <<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>>. Luettu 9.1.2015.

Varhaiskasvatus 2015. Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos. Verkkodokumentti. Päivitetty 18.8.2015. <<http://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/varhaiskasvatuspalvelut>>. Luettu 18.10.2015.

Vilén, Marika – Vihunen, Riitta – Vartiainen, Jari – Sivén, Tuula – Neuvonen, Sohvi – Kurvinen, Auli 2013. Lapsuus, erityinen elämänvaihe. Helsinki: Sanoma Pro.

Kirje vanhemmille

Hyvät [REDACTED] päiväkodin vanhemmat!

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Metropolian Ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyöhön liittyvää tutkimusta yhteistyössä päiväkotinne kanssa. Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää mitä asioita päivähoidossa tulisi vanhempien näkökulmasta kehittää, jotta palvelu tukisi lapsiperheiden hyvinvointia kasvatuskysymyksissä.

Teemme tutkimuksen haastattelemalla vanhempia. Haastattelu kestää n.30–45 minuuttia ja se toteutetaan yksilöhaastatteluna. Haastattelu toteutetaan luottamuksellisesti ja niin, ettei haastateltava ole tunnistettavissa. Haastateltavien nimet tai muut henkilötiedot eivät tule selville.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Lapsenne ryhmän seinältä löytyy haastatteluajankohdista, joista voitte valita Teille sopivan ajan, mikäli haluatte osallistua haastatteluun. Ilmoittautuminen on sitova. Mikäli olet estynyt tulemaan sovittuun haastatteluun, ilmoitathan siitä ystävällisesti sähköpostitse.

Haastattelut tehdään **maanantaina 13.4 klo 13.00-17.00 sekä torstaina 16.4 klo 8.00-12.00** välisenä aikana. Ilmoitathan Teille sopivasta ajankohdasta **viimeistään keskiviikkona 8.4.** Haastattelut toteutetaan [REDACTED] päiväkodin kokoushuoneessa.

Toivoisimme, että juuri Sinä osallistut haastatteluun, jotta saisimme mahdollisimman kattavan tutkimusaineiston, jonka avulla päiväkodin toimintaa voisi kehittää. Kerromme mielellämme lisää haastatteluun ja tutkimukseen liittyvistä asioista. Ystävällisin terveisin,

Siiri Jalo
[REDACTED]

Sanna Korhonen
[REDACTED]

Haastattelurunko

1) Taustatiedot

- lapsen ikä
- lapsen sukupuoli
- koska aloittanut päivähoidon
- yhden tai kahden vanhemman perhe
- monta lasta perheessä

2) Kasvatuskumppanuus

(Kysymyksiä yhteistyön (kasvatuskumppanuuden) toimivuudesta ja helppoudesta henkilökunnan kanssa sekä näkemyksistä luottamussuhteen tärkeydestä ja arvostavasta keskustelusta yleisesti)

- Pystytkö puhumaan asioista luottamuksellisesti päivähoidon henkilökunnan kanssa? Kuinka helppoa on keskustella vaikeista asioista työntekijöiden kanssa?
- Miten helposti koet voivasi antaa henkilökunnalle sekä positiivista että negatiivista palautetta?
- Pidätkö tärkeänä luottamussuhteen kehittymistä perheen ja oma-hoitajan välillä?
- Minkälaista on mielestäsi tasavertainen ja molemminpuolinen arvostava keskustelu? Koetko pääseväsi siihen työntekijöiden kanssa?
- Onko sinun mielipiteesi, toiveesi, ajatuksesi otettu oman kokemuksesi mukaan huomioon lapsenne päivähoidossa?
 - KYLLÄ: Miten se ilmenee?
 - EI: Miten haluaisit omat toiveet ja mielipiteet otettavan huomioon nykyistä enemmän?

3) Vanhemmuuden tukeminen

(Vanhemmuuden tukeminen vanhempien määrittelemänä ja näkemykset hyvistä tuen keinoista)

- Mitä on mielestäsi vanhemmuuden tukeminen?
- Kaipaako lasten kasvatukseen tai perhe-elämään liittyvissä haasteissa tukea päiväkodin henkilökunnalta?

- KYLLÄ: Millaista tukea haluaisit saada?
 - EI: Perustelut kielteiselle vastaukselle?
- Oletko kysynyt varhaiskasvatuksen henkilökunnalta apua/ neuvoja kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä?
 - KYLLÄ: Oletko saanut apua/neuvoja?
 - EI: Mikä tähän on syy?
- Olitko tyytyväinen saamaasi apuun/neuvoon/tukeen?

4) Kehittämistyö

- Millaisia tilanteita pidät tärkeinä tuen ja kuulluksi tulemisen kannalta?
 - Päivittäin lasta tuodessa/ haettaessa?
 - Kerran viikossa/kuukaudessa?
 - 1-2x vuodessa lapsen kasvun keskustelun aikana?
 - Tai luottamuksellisesti keskustellessa tarpeen mukaan?
- Mitä päivähoidon käytäntöjä ja toimintatapoja jne. tulisi kehittää, että se tukisi mahdollisimman hyvin perheitä lasten kasvatuksen haasteissa?
- Pitäisikö päivähoidon henkilökunnan tarjota tietoa ja apua enemmän oma-aloitteellisesti?
- Onko päivähoidon henkilökunta kysynyt perheiltä mitä heidän arkeen kuuluu, ilman että suuria haasteita tai vaikeuksia olisi ilmennytäkään?